

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์ ความเป็นพลเมืองดีและการจรรยา ซึ่งได้นำมาเรียบเรียงไว้เป็น 2 ตอนดังต่อไปนี้

1. วรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยแบ่งออกเป็น
 - 1.1 วรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์
 - 1.1.1 ความหมายของมโนทัศน์
 - 1.1.2 ประเภทของมโนทัศน์
 - 1.1.3 การพัฒนามโนทัศน์
 - 1.2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพลเมืองดี
 - 1.2.1 ความหมายของพลเมืองดี
 - 1.2.2 ลักษณะความเป็นพลเมืองดี
 - 1.3 วรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับการจรรยา
 - 1.3.1 ความหมายของการจรรยา
 - 1.3.2 กฎหมายจรรยาและการปฏิบัติตามกฎหมายจรรยาของพลเมืองดี
 - 1.3.3 การฝ่าฝืนกฎหมายจรรยา
 - 1.3.4 สาเหตุของการฝ่าฝืนกฎหมายจรรยา
 - 1.3.5 ผลกระทบที่เกิดจากการฝ่าฝืนกฎหมายจรรยา
 - 1.3.6 การให้การศึกษาเกี่ยวกับจรรยาศึกษา
2. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้
 - 2.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 2.1.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์ความเป็นพลเมืองดี
 - 2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจรรยา

2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์ความเป็นพลเมืองดี

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจรรยาบรรณ

1. วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

1.1 วรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์

1.1.1 ความหมายของมโนทัศน์ (Concept)

มโนทัศน์ (Concept) มีผู้เรียกต่างกันไปหลายแบบ เช่น ความคิดรวบยอด สังกัป มโนคติ ซึ่งทั้งหมดหมายถึงประเภทของสิ่งของ การกระทำ ความคิดหรือความรู้สึก ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ ประเภทของสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้อาจได้มาจากการจัดรวมเอาลักษณะเฉพาะหรือลักษณะย่อยหรือทั้งสองอย่างรวมกัน

จอย พี กิลฟอร์ด (Joy P. Guilford 1952: 427-428) ได้ให้ความหมายของมโนทัศน์ไว้ว่า มโนทัศน์ (Concept) เป็นสัญลักษณ์ชนิดหนึ่งที่เราได้รับมาจากประสบการณ์ในการที่ได้พบเห็นสิ่งของต่าง ๆ แยกออกเป็นจำพวกและในจำพวกหนึ่ง ๆ จะมีลักษณะที่รวมกันอยู่ เช่น เมื่อเราเห็นแมวหลาย ๆ ตัว เราก็มอง "ลักษณะร่วมของแมว" ซึ่งแสดงว่าเรามีมโนทัศน์เกี่ยวกับแมวเกิดขึ้นแล้ว

คาร์เตอร์ วี กูด (Carter V. Good 1959: 118) ได้ให้ความหมายของมโนทัศน์ไว้ 3 ลักษณะคือ

1. ความคิดหรือสัญลักษณ์ของส่วนประกอบหรือลักษณะร่วมที่สามารถจำแนกออกเป็นกลุ่ม เป็นพวกได้
2. สัญลักษณ์เชิงความคิดทั่วไปหรือเชิงนามธรรมเกี่ยวกับสถานการณ์ กิจกรรม หรือวัตถุ
3. ความรู้สึกนึกคิด ความเห็น ความคิดหรือภาพความคิด

จอห์น พี เดอ เซคโค (John P. DeCecco 1968: 388) ได้ให้ความหมายของมโนทัศน์ไว้ว่า มโนทัศน์ (Concept) หมายถึงชั้นของสิ่งเร้าที่มีคุณลักษณะสามัญร่วมกัน สิ่งเร้านี้มักจะเป็นวัตถุ เหตุการณ์ บุคคล เราจะเรียกสิ่งเร้านี้โดยชื่อ เช่น หนังสือ สงคราม นักเรียน

สาวสวย ครูที่อุทิศตน ยาทลอนประสาท ซึ่งสิ่งเร้านี้จะจัดเป็นขั้น สิ่งเร้าบางอย่างไม่เป็นมโนทัศน์ เช่น อลิธซาเบทเทเลอร์ นางสาวเพค (ซึ่งเป็นครูสอนอนุบาล) หนังสือสงครามและสันติภาพ (ของดออสตอย) สงครามเวียดนาม สงครามดอกกุหลาบ เป็นเพียงสิ่งเร้าไม่ใช่ขั้นของสิ่งเร้า

แมร์รี เค เบเยอร์ (Barry K. Beyer 1971: 6) ได้ให้ความหมายของมโนทัศน์ไว้ว่า มโนทัศน์ (Concept) เป็นมโนภาพ (mental image) เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะ เป็นวัตถุที่เรามองเห็นรูปลักษณะ ได้ (concrete object) รูปแบบของพฤติกรรม หรือความคิดที่เข้าใจยาก (abstract idea) ภาพพจน์ที่ว่านี้มี 2 มิติ คือ องค์ประกอบที่แยกออก เป็นแต่ละส่วนของมโนทัศน์กับความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีซึ่งกันและกัน และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ โดยส่วนรวม

เอ็ดการ์ บี เวสเลย์ และแสตนเลย์ พี รอนส์กี (Edgar B. Wesley and Standley P. Wronski 1973: 96) ได้ให้ความหมายของมโนทัศน์ไว้ว่า มโนทัศน์ (Concept) หมายถึง ประเภทของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีลักษณะนามธรรมที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะทั้งหมดของประเภทหรือขั้นเฉพาะอย่างของวัตถุหรือความคิดต่าง ๆ

เจมส์ เอ แบงส์ (James A. Banks 1974: 77) ได้ให้ความหมายของมโนทัศน์ว่า มโนทัศน์ (Concept) หมายถึง คำหรือวลีที่เป็นนามธรรมซึ่งใช้ประโยชน์สำหรับการจำแนกหรือจัดหมวดหมู่ของสิ่งของความคิดหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ

จรรยา คุณมี (2520: 138-139) ได้ให้ความหมายของมโนทัศน์ว่า หมายถึง การรู้จัก เรื่องใดเรื่องหนึ่ง วัตถุใดวัตถุหนึ่งจนสามารถจำแนกพวกได้ ว่าพวกอะไรอยู่ในพวกอะไร และ เรื่องนั้นสิ่งนั้นวัตถุนั้นควรมีคุณลักษณะอย่างไร ทำอะไรได้บ้าง

พนัส ทันทาคินทร์ (2520: 87-88) ได้ให้ความหมายของมโนทัศน์ว่า หมายถึง นามธรรมหรือความคิดโดยทั่วไปที่รวบรวมได้มาจากกรณีเอกเทศทั้งหลาย (A concept is an abstraction - an idea generalized form particular cases) ทั้งนี้ย่อมจะมีความหมายต่อไปว่าในการที่จะสร้างมโนทัศน์นั้น ผู้สร้างจะต้องได้ประสบการณ์จากกรณีเอกเทศมากพอและยังประสบการณ์มีความแจ่มชัดเพียงใด มโนทัศน์ที่สร้างขึ้นมาย่อมจะแจ่มชัดขึ้นเพียงนั้น

พรณี ชุทัย (2522: 182) ได้ให้ความหมายของมโนทัศน์ว่าหมายถึงกลุ่มของ
สิ่งของ การกระทำหรือความคิด

นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (2523: 1) ได้ให้ความหมายของมโนทัศน์ว่าหมายถึง
ความคิดที่เกิดจากการรับรู้ลักษณะร่วมของวัตถุ เหตุการณ์ บุคคล ความคิดที่เป็นประเภทเดียวกัน

ลาวัณย์ วิทยาอุทกกุล (2526: 7) ได้ให้ความหมายของมโนทัศน์ว่าหมายถึง
แนวคิดที่สรุปรวมยอดได้จากข้อเท็จจริงและแสดงถึงความ เข้าใจต่อปรากฏการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
ที่เป็นข้อเท็จจริงนั้น

ชัยพร วิชชาวุธ (2526: 1) ได้ให้ความหมายของมโนทัศน์ว่า หมายถึง
ความคิดเกี่ยวกับประเภทของสิ่งต่าง ๆ ตามความ เข้าใจของแต่ละคน เช่น เข้าใจว่าสิ่งของ
ลักษณะใด เรียกว่า ของแข็ง สิ่งใดเรียกว่าสิ่งมีชีวิต สิ่งมีชีวิตลักษณะใด เรียกว่า แมว คนลักษณะ
ใด เรียกว่าวีรชน การกระทำลักษณะใด เรียกว่าหวานข้าว การกระทำลักษณะใด เรียกว่าเกรงใจ
ตลอดจนความคิดลักษณะใด เรียกว่า พุทธศาสนา ความคิดลักษณะใด เรียกว่าวัตถุนิยม

จากคำจำกัดความของมโนทัศน์ที่นักการศึกษาทั้งของไทยและต่างประเทศได้ให้
ความหมายนั้นพอจะสรุปได้ว่า มโนทัศน์เป็นการจัดรวบรวมคุณลักษณะของความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ
สิ่งของ การกระทำและความคิดแล้วจำแนกออกเป็นหมวดหมู่หรือประเภทโดยอาศัยความแตกต่าง
ความคล้ายคลึง เป็นการรวมเอาลักษณะร่วมของปรากฏการณ์เหล่านั้น เข้าด้วยกัน แสดงถึงความ
เข้าใจอย่างแท้จริงที่ได้สรุปออกมาในลักษณะดังกล่าว

1.1.2 ประเภทของมโนทัศน์

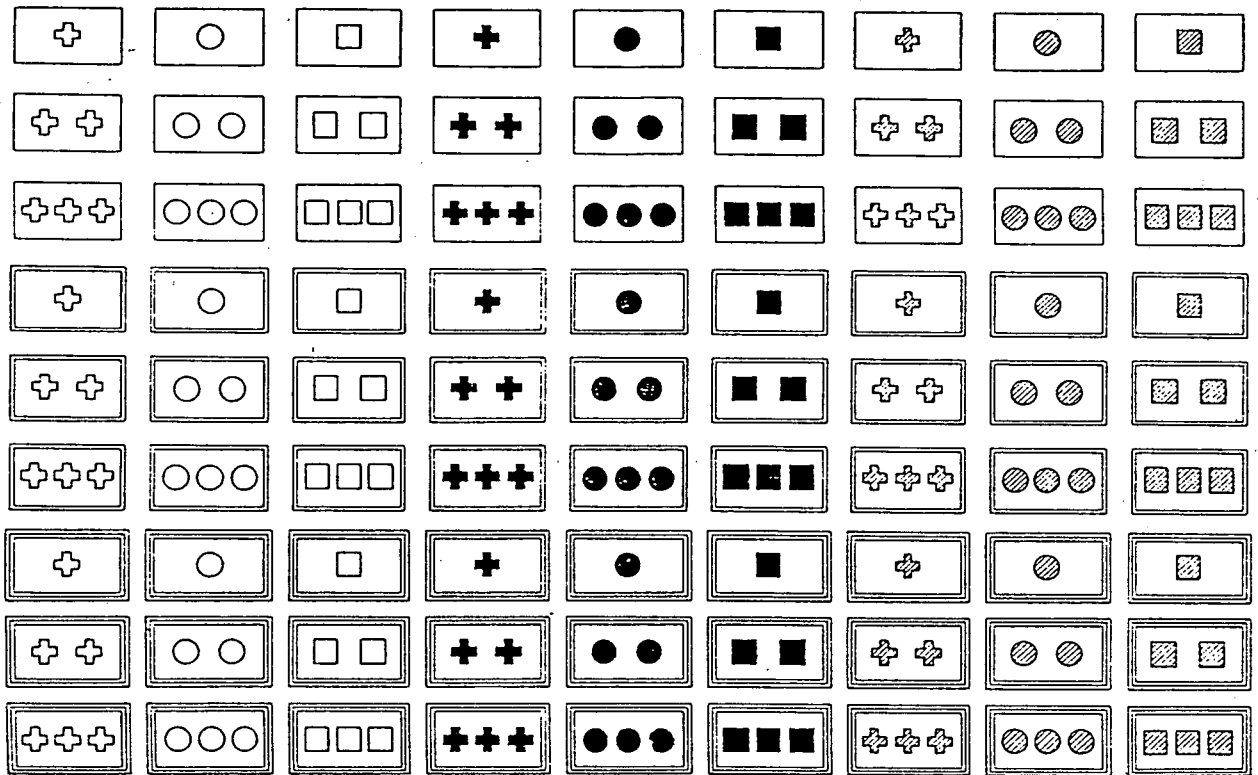
มโนทัศน์จะแยกประเภทได้ตามลักษณะของความคิดที่แสดงบทบาทและความ
สัมพันธ์ของข้อเท็จจริงหรือสิ่งเราซึ่งได้แก่สิ่งของ การกระทำและความคิด

แจ็กเกอร์ลิน เจ เอส บรูเนอร์ และคณะ (Jacqueline J. S. Bruner
and Others 1956: 41-45) ได้จำแนกมโนทัศน์ออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. มโนทัศน์ประเภทร่วมลักษณะ (Conjunctive Concepts) คือมโนทัศน์

ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมร่วมกันของลักษณะเฉพาะ (Attributes) ตั้งแต่สองลักษณะหรือมากกว่า

เช่นในรูปภาพ

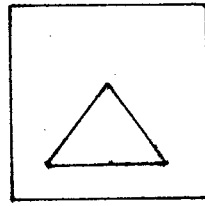
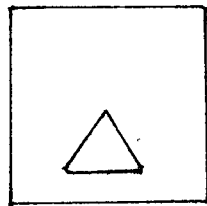

ในรูปภาพตามตัวอย่างจะแบ่งเป็น 3 สดมภ์ ทั้ง 3 สดมภ์ จะประกอบไปด้วย 3 ภาพ ที่เหมือนกันได้แก่ รูปกากบาท วงกลม และรูปสี่เหลี่ยม มีจำนวนและขนาดเท่า ๆ กัน จะเห็นได้ว่ารูปภาพในแต่ละสดมภ์มีลักษณะสำคัญ ๆ ร่วมกัน คือ มีสีดำร่วมกัน และมีลายขีดใน กากบาท วงกลม และรูปสี่เหลี่ยม เหมือนกันและทั้งนี้แต่ละสดมภ์ก็ยังคงมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน โดยเห็นได้จากการจัดรูปภาพ ลักษณะของภาพและจำนวนภาพด้วย

2. มโนทัศน์ประเภทแยกลักษณะ (Disjunctive Concepts) คือมโนทัศน์

ที่ไม่มีส่วนร่วมร่วมกันของลักษณะ เพราะ เป็นมโนทัศน์ที่เปิดโอกาสให้ตัดสินใจ เลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่างรวมกันเช่น ผู้ที่จะเป็นสมาชิกของเมืองอัลตาวิสตา (Altavista) ได้ จะต้องเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่หรือเสียภาษีให้แก่เมืองนี้

3. มโนทัศน์ประเภทสัมพันธ์ (Relational Concepts) เป็นมโนทัศน์ที่ใช้อธิบายสิ่งของที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันหรือชนิดเดียวกัน โดยพิจารณาจากลักษณะร่วมที่สำคัญ ๆ 2 ลักษณะ แต่ละลักษณะจะมีความสัมพันธ์กันในแง่ของการอยู่ในกลุ่มเดียวกัน เช่น รูปที่อยู่ในกรอบสี่เหลี่ยม มีรูปภาพขนาดใหญ่ ขนาดเล็กอย่างละภาพ รูปภาพขนาดใหญ่และขนาดเล็ก อาจจะเป็นรูปสามเหลี่ยมก็ได้และมีสีดำหรือสีเหลือง ดังในภาพ

รูปภาพเหล่านี้จะประกอบด้วย 2 ลักษณะเด่น ๆ คือ

1. สี
2. ลักษณะของรูป

สำหรับเดวิด เอช รัสเซลล์ (David H. Russell 1956: 125-155) มีความเห็นแตกต่างจาก บรูเนอร์ (Bruner) ในเรื่องการแบ่งประเภทของมโนทัศน์ รัสเซลล์ได้แบ่งประเภทของมโนทัศน์ไว้ 8 ประเภท คือ

1. มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Concepts) คือมโนทัศน์เกี่ยวกับจำนวน เลข การวัด ซึ่งมีอยู่ในชีวิตประจำวัน
2. มโนทัศน์ในเรื่องเวลา (Concepts of Time) เป็นมโนทัศน์ที่มีความสัมพันธ์กับมโนทัศน์ในเรื่องพื้นที่ (Concepts of Space) แต่มโนทัศน์ในเรื่องเวลาเป็นนามธรรมมากกว่า เช่น กลางวัน กลางคืน เข้า-บ่าย เย็น และฤดูต่าง ๆ เป็นต้น
3. มโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Concepts) เป็นมโนทัศน์เกี่ยวกับเวลาและพื้นที่รวมอยู่ด้วยเพราะวิทยาศาสตร์ขึ้นอยู่กับเวลาที่แน่นอน เวลา นัก และปรากฏการณ์อื่นด้วย
4. มโนทัศน์เกี่ยวกับตัวเอง (Concepts of the Self) คือการที่บุคคลมีความรู้สึกที่ว่าตัวเราเองคือใครเป็นอะไร เป็นอย่างไร

013353

117471370

5. มโนทัศน์ทางสังคม (Social Concepts) เป็นมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ชุมชน ประชาธิปไตย และศีลธรรม เป็นต้น

6. มโนทัศน์ทางสุนทรียภาพ (Aesthetic Concepts) เป็นมโนทัศน์ซึ่งสัมพันธ์กับมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับความสวยงามและขึ้นอยู่กับมโนทัศน์ทางสังคม ตัวอย่างมโนทัศน์ทางสุนทรียภาพ เช่น สุนทรียภาพในภาพเขียน รูปภาพ ดนตรี เป็นต้น

7. มโนทัศน์เกี่ยวกับอารมณ์ขัน (Concepts of Humor) เป็นมโนทัศน์ที่อยู่ในขอบข่ายของสังคมที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่ บางสิ่งเป็นของขบขันในสังคมหนึ่ง แต่อาจไม่ขบขันในอีกสังคมหนึ่งก็ได้

8. มโนทัศน์เกี่ยวกับเรื่องอื่น ๆ (Miscellaneous Concepts) เช่น เกี่ยวกับความตาย เพศ สงคราม เป็นต้น

สำหรับ จอห์น พี เดอเซคโค (John P. DeCecco 1968: 391-393) มีความเห็นสอดคล้องกับ แจ็คเกอร์สัน เจ เอส บรูเนอร์ (Jacqueline J.S. Bruner) ในเรื่องการแบ่งประเภทของมโนทัศน์ออกเป็น 3 ประเภทเช่นเดียวกันคือ

1. มโนทัศน์ประเภทร่วมลักษณะ (Conjunctive Concepts)
2. มโนทัศน์ประเภทแยกลักษณะ (Disjunctive Concepts)
3. มโนทัศน์ประเภทสัมพันธ์ (Relational Concepts)

เอ็ด การ์ บี เวสเลย์ และ แสตนเลย์ ฟีรอนสกี (Edgar B. Wesley and Stanley P. Wronski 1973: 97-98) ได้กล่าวถึงมโนทัศน์ในวิชาสังคมศึกษาว่ามีมากมาย หลายมโนทัศน์ทำให้ครูไม่สามารถพัฒนามโนทัศน์เหล่านี้ในหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาได้มากเท่าที่ควร ดังนั้นศูนย์พัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษาที่ ซิรา คิวส์ (The Social Studies Curriculum Center at Syracuse) ได้ช่วยครูและผู้ร่างหลักสูตรในการอธิบายสิ่งที่ศูนย์พัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษาที่ซิราคิวส์พิจารณาว่า เป็นมโนทัศน์ที่สำคัญที่สุดที่ควรรวมไว้ในหลักสูตรสังคมศึกษาตามโปรแกรม K-12 มโนทัศน์สังคมศึกษาแบ่งออกเป็นหมวดใหญ่ ๆ ได้ 3 หมวดดังนี้

1. มโนทัศน์ที่จำเป็น (Substantive Concepts) ได้แก่ การควบคุมทางสังคม การเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม สถาบัน อำนาจอธิปไตย เหล่านี้เป็นต้น

2. มโนทัศน์เกี่ยวกับค่านิยม (Value Concepts) ได้แก่ เสรีภาพและความเสมอภาค ความซื่อสัตย์ ศักดิ์ศรีของคน เหล่านี้เป็นต้น

3. มโนทัศน์เกี่ยวกับวิธีการ (Concepts of Method) ได้แก่วิธีการทางประวัติศาสตร์และความคิดเห็น สังเกตการณ์ วิเคราะห์และสังเคราะห์เหล่านี้เป็นต้น

จากวรรณคดีที่ได้ศึกษามา เกี่ยวกับความหมายและประเภทของมโนทัศน์นั้น มโนทัศน์สังคมศึกษาจัด เป็นมโนทัศน์ทางสังคมซึ่งประกอบด้วยมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ชุมชน ประชาธิปไตย ศิลธรรม และบุคคลกับชุมชนหรือกลุ่มคนระดับต่าง ๆ ตลอดจนความสัมพันธ์ของบุคคลกับสถาบันทางการเมือง การปกครองทางเศรษฐกิจและสังคม อาทิเช่น การปกครองประชาธิปไตย ค่านิยมและมโนธรรม

1.1.3 การพัฒนามโนทัศน์

แบร์รี เค เบเยอร์ (Barry K. Beyer 1971: 119-124) เน้นว่ามโนทัศน์ไม่อาจสอนด้วยการบอกเล่าแก่ผู้เรียนได้ แต่จะต้องเกิดขึ้นจากภายในจิตใจของผู้เรียนเอง และ ลาวินีย์ วิทยายุทธินกุล (2526: 29) ได้กล่าวว่าการเรียนรู้หรือการเกิดมโนทัศน์นั้น เป็นการใช้ความคิดหรือทักษะทางปัญญาที่ค่อนข้างซับซ้อน ด้วยเหตุนี้เองการพัฒนามโนทัศน์จึงต้องขึ้นอยู่กับอายุ ระดับสติปัญญา ประสบการณ์ของผู้เรียนและยังขึ้นอยู่กับกระบวนการสอนของครูที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

• อ็อง พิอาเจท์ (Jean Piaget 1975: 5-55) ได้เสนอผลงานเกี่ยวกับการพัฒนาการทางความคิด (Cognitive Development) ของเด็กในอันที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ มโนทัศน์ได้นั้นจะต้องเป็นไปตามขั้นพัฒนาการ

ทฤษฎีพัฒนาการทางความคิดของ พิอาเจท์ (Piaget's Theory of Cognitive Development) ความคิดหรือสติปัญญาหมายถึงการที่บุคคลสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อม สามารถจัดตัดแปลงความคิดและการแสดงออกของตนได้ดี เป็นผลจากกระบวนการ 2 ชนิดคือ

1. การรับ (Assimilation) เป็นกระบวนการที่เด็กรับเอาประสบการณ์ต่าง ๆ มาเป็นประสบการณ์เฉพาะตน ทำให้เด็กมีพฤติกรรมต่อสิ่งใหม่ ๆ ตามประสบการณ์ของตน เช่น

เด็กอายุ 1 ขวบ ชอบ เล่น ของ เล่น ด้วย การ เอา เข้า ปาก กัด หรือ เขย่า เมื่อ เอา แท่ง เหล็ก ให้ เด็ก เด็ก จะ เอา เข้า ปาก กัด หรือ เขย่า ตาม ประสพ การณ์ เดิม

2. การ เก็บ และ ประดู แ่ (Accommodation) เป็น กระบวนการ ในการ ปรับ ความ เข้าใจ หรือ ประสพ การณ์ เดิม ให้ เข้า กับ สิ่ง แวด ล้อม ใหม่ เช่น เด็ก ที่ เล่น แท่ง แม่ เหล็ก โดย ใช้ ปาก กัด หรือ เขย่า ถ้า เด็ก พบ โดย บัง เอิญ ว่า แม่ เหล็ก ใช้ ดูด เหล็ก ได้ เด็ก จะ ปรับ ความ เข้าใจ เดิม ว่า แม่ เหล็ก ไม่ได้ มี วัสดุ หรือ กัด และ เด็ก จะ ใช้ แม่ เหล็ก ทดลอง ดู สิ่ง ของ ต่าง ๆ

ท้าว เจทท์ แบ่ง พัฒนาการ ทาง ความ รู้ ความ เข้าใจ เป็น 4 ชั้น

1. ชั้น ของ การ ใช้ ร่าง กาย และ ประสาท สัมผัส (Sensorimotor Period)

อายุ 1 - 2 ปี พฤติกรรม ของ เด็ก ใน วัย นี้ ขึ้น อยู่ กับ การ เคลื่อน ไหว เป็น ส่วน ใหญ่ เช่น การ ไขว่คว้า การ มอง การ ดูด เด็ก วัย นี้ มี สติ บัญญา อยู่ใน ชั้น การ กระทำ เด็ก สามารถ แก้ ปัญหา ได้ แม้ ว่า ไม่ สามารถ แยก ตน เอง จาก สิ่ง แวด ล้อม ได้ และ รับ รู้ เท่า ที่ สาย ตาม มอง เห็น สิ่ง ใด ที่ หาย ไป จาก สาย ตา สิ่ง นั้น ไม่มี ตัว ตน เมื่อ โต ขึ้น จึง ค่อย ๆ เข้าใจ สภาพ แวด ล้อม และ เริ่ม สนใจ เรียน รู้ สิ่ง ต่าง ๆ มาก ขึ้น

2. ชั้น ของ การ เริ่ม มี ความคิด ความ เข้าใจ (Pre - Operational Period)

อายุ 2 - 7 ปี เด็ก ยัง ไม่ สามารถ ใช้ สติ บัญญา คิด กระทำ สิ่ง ต่าง ๆ ได้ อย่าง เต็ม ที่ แบ่ง เป็น 2 ระยะ

2.1 ความคิด ก่อน เกิด โนทัศน์ (Preconceptual Thought) อายุ 2 - 4 ปี เด็ก เริ่ม มี โนทัศน์ เกี่ยวกับ สิ่ง ต่าง ๆ แต่ ยัง ไม่ สมบูรณ์ และ ยัง ไม่มี เหตุผล มีความ สามารถ ในการ ใช้ ภาษา แต่ ยัง เป็น ภาษา ที่ เกี่ยว ข้อง กับ ตน เอง (Egocentric) เด็ก ชอบ การ เล่น สมมุติ โดย ใช้ สัญลักษณ์ แทน เช่น ใช้ แท่ง ไม้ แทน รถ ความคิด ความ เข้าใจ ยัง ขึ้น อยู่ กับ การ รับ รู้ ไม่ สามารถ ใช้ เหตุผล ยัง ไม่ เข้าใจ ใน เรื่อง ความ คง ตัว (Conservation) ในแง่ ที่ ว่า ของ จำนวน เท่า กัน ถ้า เปลี่ยน รูปร่าง ไป จำนวน ของ ยัง มี เท่า เดิม เช่น น้ำ ใน แก้ว ที่ 1 และ แก้ว ที่ 2 มี ปริมาตร เท่า กัน เมื่อ ริน น้ำ จาก แก้ว ที่ 1 ใส่ แก้ว ที่ 3 ซึ่ง มี ขนาด ใหญ่ กว่า เมื่อ เปรียบ เทียบ แก้ว ที่ 2 กับ แก้ว ที่ 3 แก้ว ไหน มี น้ำ มาก กว่า กัน เด็ก จะ ตอบ ว่า น้ำ ใน แก้ว ที่ 2 สูง กว่า แก้ว ที่ 3 แสดง ว่า ความคิด ความ เข้าใจ เด็ก ขึ้น อยู่ กับ การ รับ รู้ ไม่มี เหตุผล

2.2 การ คิด แบบ หยั่ง รู้ (Intuitive Thought) อายุ 4 - 7 ปี ความคิด ของ เด็ก มี เหตุผล ขึ้น แต่ การ คิด ยัง ออก มา ใน ลักษณะ ของ การ รับ รู้ มากกว่า ความ เข้าใจ ชั้น นี้ ต่าง จาก ชั้น ที่ 2.1 ตรง ที่ ได้ มี ปฏิกริยา ต่อ สิ่ง แวด ล้อม มากกว่า สนใจ ยาก รู้ ชัก ถาม มากกว่า เด็ก วัย นี้ เริ่ม เลียน แบบ พฤติกรรม ของ ผู้ ใหญ่ ใช้ ภาษา เป็น เครื่อง มือ ในการ คิด แต่ ความ เข้าใจ ยัง ขึ้น อยู่ กับ สิ่ง ที่ รับ รู้ ภายนอก ถ้า ทดลอง เรื่อง เดียว แบบ ใน ข้อ 2.1 เด็ก จะ ยัง ตอบ เหมือน เดิม

3. ช่วงอายุของการใช้ความคิดเชิงรูปธรรม (Concrete Operational Period) อายุ 7 - 11 ปี สติปัญญาของเด็กพัฒนาการถึงขั้นสามารถใช้ความคิดได้อย่างมีเหตุผล รู้จักแก้ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งที่ป็นรูปธรรมได้ เข้าใจเรื่องความคงตัวของสิ่งต่าง ๆ คือเริ่มเข้าใจว่าของจำนวนหนึ่ง แม้เปลี่ยนรูปร่างไปก็ยังมีน้ำหนักหรือปริมาตรคงเดิม สามารถคิดย้อนกลับได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดหมู่อย่างมีกฎเกณฑ์

4. ชั้นของการใช้ความคิดเชิงนามธรรม (Formal Operational Period) อายุ 11 - 14 ปี เด็กจะมีพัฒนาการทางความคิดความเข้าใจถึงระดับสูงสุด เริ่มมีความคิดแบบผู้ใหญ่ สามารถคิดแก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผล สามารถคิดหาเหตุผลนอกเหนือจากข้อมูลที่มีอยู่ได้ เข้าใจในสิ่งที่ป็นนามธรรม

จากทฤษฎีนี้จะพบว่า การเกิดมโนทัศน์นั้น เป็นไปตามระยะของพัฒนาการทางสติปัญญาในขั้นที่ 4 คือ ชั้นของการใช้ความคิดเชิงนามธรรม (Formal Operational Period) ซึ่งเป็นระยะของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่สามารถเรียนรู้และเกิดมโนทัศน์ในลักษณะที่เป็นนามธรรมได้ ดังนั้นการที่จะเกิดมโนทัศน์ที่เป็นนามธรรมได้จะต้องมีความรู้พื้นฐานต่าง ๆ จนสามารถตอบสนองสิ่งที่เราในลักษณะแยกความแตกต่างและมองเห็นความเหมือนของสิ่งเราได้ ดังนั้นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จึงมีพัฒนาการทางสติปัญญา สามารถที่จะเกิดมโนทัศน์ในระดับนามธรรมได้ โดยเฉพาะมโนทัศน์ความเป็นพลเมืองดีเกี่ยวกับการจราจร

การเรียนรู้มโนทัศน์

ลาวัวฌ์ วิทยาพุทธิกุล (2526: 29) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้หรือการเกิดมโนทัศน์ เป็นการ ใช้ความคิดหรือทักษะทางปัญญาที่ค่อนข้างซับซ้อนประกอบด้วยความสามารถในการแยกกลุ่มวิเคราะห์สิ่งที่ได้สังเกตหรือรับรู้โดยใช้พื้นฐานให้เห็นลักษณะที่เหมือนหรือร่วมกันหลายอย่าง การย่นย่อและสรุปนัยของลักษณะร่วมกันและการใช้ชื่อกลุ่มแก่ลักษณะร่วมที่ได้สรุปนั้นเป็นแนวคิดที่แสดงความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งนั้น ดังนั้น ลาวัวฌ์ วิทยาพุทธิกุล (2526: 29) จึงสรุปขั้นตอนของการเรียนรู้มโนทัศน์ไว้ดังนี้

1. ขั้นการสังเกตและรับรู้ (Observing and Perceiving) เป็นการรับรู้ลักษณะของสิ่งเร้าคือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของ บุคคล เหตุการณ์ หรือความคิดนั้นและระบุลักษณะเหล่านั้นไว้

2. **ขั้นแบ่งแยกชั้นและกลุ่ม (Categoring and Classification)** เป็นการนำเอาลักษณะของสิ่งเร้าที่ได้สังเกตและรวบรวมไว้มาศึกษาคุณสมบัติเหมือนกันและแตกต่างกัน แล้วจัดแบ่งแยกลักษณะร่วมหรือที่เหมือนกัน เข้าเป็นกลุ่มหรือประเภทได้

3. **ขั้นให้ชื่อกลุ่มที่จัดไว้ (Labelling a Group of the Objects)** ขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะต้องใช้ความสามารถในทางภาษาให้ชื่อที่แสดงลักษณะร่วมของสิ่งนั้นแต่ในกรณีที่เป็นการเรียนรู้โน้ตทัศน์ด้วยวิธี เสนอมโน้ตทัศน์ที่จะต้องเรียนก่อนแล้วให้สังเกตตามลำดับ ผู้เรียนก็จะต้องได้รับการทดสอบว่าโน้ตทัศน์นั้น ๆ ของเขาเป็นอย่างไร ได้เรียนรู้จริงแล้วและสามารถระบุได้จากสถานการณ์ใหม่ที่พบหรือไม่

สำหรับ ชัยพร วิชาวุธ (2526: 1) ได้เสนอขั้นตอนของการเรียนรู้หรือ การเกิดมโนทัศน์ไว้ดังนี้

1. ขั้นสังเกตและ เปรียบเทียบความแตกต่างและความคล้าย
2. ขั้นตั้งสมมุติฐาน
3. ขั้นทดสอบสมมุติฐาน
4. ขั้นสรุปเป็นมโนทัศน์

วิธีการสอนให้เกิดมโนทัศน์

จอห์น พี เดอเซคโค (John P. DeCecco 1968: 402-418) ได้เสนอแนะวิธีสอนให้เกิดมโนทัศน์ดังนี้

ขั้นที่ 1 บรรยายการปฏิบัติที่พึงประสงค์ของนักเรียนหลังจากที่เขาได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องมโนทัศน์แล้ว (Describe the performance expected of the student after he has learned the concept)

บทเรียนแต่ละบทแต่ละตอนครูต้องพิจารณาให้ชัดเจนว่าให้เกิดมโนทัศน์อะไร และเมื่อผู้เรียนเกิดมโนทัศน์นั้นแล้วจะมีพฤติกรรมที่คาดหวังอย่างไร เช่น เมื่อนักเรียนเรียนเรื่องภูเขาแล้ว นักเรียนสามารถแยกภูเขาออกจากลักษณะภูมิประเทศแบบอื่นได้

การกำหนดพฤติกรรมที่คาดหวังไว้เช่นนี้มีผล 2 ประการคือ

1. เพื่อครูจะได้ประเมินผลได้ถูกต้องตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือถ้านักเรียนบกพร่องตรงไหนจะได้ช่วยเหลือต่อไป

2. เพื่อนักเรียนจะได้ประเมินผลตนเองว่า มีพฤติกรรมที่กำหนดไว้นั้นชัดเจนหรือไม่

ขั้นที่ 2 ลดจำนวนลักษณะต่าง ๆ ที่เรียนรู้ได้ในมโนทัศน์ที่มีความซับซ้อนและเสนอความเด่นชัดของลักษณะที่สำคัญ (Reduce the number of attributes to be learned in complex concepts and make important attributes dominant)

การสอนมโนทัศน์ใด ๆ ก็ตามครูต้องวิเคราะห์พิจารณาให้ดีว่า มโนทัศน์นั้นประกอบไปด้วยมโนทัศน์อื่นอะไรบ้าง มีความสัมพันธ์กันอย่างไร เช่น มโนทัศน์เรื่อง "การบวก" การที่นักเรียนจะมีมโนทัศน์เรื่องบวกถูกต้อง นำไปใช้ได้ นักเรียนต้องมีมโนทัศน์อื่น ๆ อีกมาก เช่น การนับด้วยความเข้าใจจำนวน การได้มาเพิ่มขึ้น ที่ให้ ฯลฯ ครูต้องวิเคราะห์ดูว่านักเรียนต้องมีมโนทัศน์เป็นพื้นฐานมาก่อนหรือไม่ จึงสามารถทำความเข้าใจมโนทัศน์ที่กำลังเรียนได้ นอกจากนั้นมโนทัศน์แต่ละอย่างนั้น ลักษณะที่ควรเน้น เป็นพื้นฐานเพื่อความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียนนั้นคืออะไร เช่น การเรียนเรื่อง "อ่าว" ครูต้องหาภาพ ภาพยนตร์ ฯลฯ ที่เป็นส่วนสำคัญที่ไม่แสดงลักษณะอันแท้จริงของการเป็นอ่าว นักเรียนวัยไหนควรมีมโนทัศน์เกี่ยวกับ "อ่าว" เพียงใด ครูจะต้องพิจารณาอย่างสำคัญด้วย เพราะถ้ามโนทัศน์ที่เรียนซับซ้อนเกินไป เด็กจะไม่เข้าใจการเรียนมโนทัศน์นั้นก็ไม่ได้ผล

ขั้นที่ 3 ให้เครื่องวัดประเภทคำพูดที่มีประโยชน์แก่นักเรียน (Provide the student with useful verbal mediators)

การเรียนรู้มโนทัศน์ ผู้เรียนต้องมีภาษาพูด สื่อสารเข้าใจได้อย่างเพียงพอ ภาษาเป็นสื่อสำคัญของการเรียนมโนทัศน์ ภาษาที่จะเป็นสื่อในการเรียนมโนทัศน์นั้นต้องเป็นภาษาที่ผู้เรียนเข้าใจความหมายถูกต้อง เช่นพูดว่า "ครึ่ง" "เสี้ยว" "กลับ" "กอบ" ผู้เรียนต้องเข้าใจความหมายถูกต้อง ภาษามีความสำคัญในการเรียนมโนทัศน์ ทั้งในด้านแสดงความรู้ ความเข้าใจของผู้เรียนออกไปและในด้านการแปลความหมายคำพูดของผู้อื่นด้วย

ในการเรียนการสอนจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับพัฒนาทางภาษาของผู้เรียน ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับวัยและภาวะแวดล้อมของเด็ก เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ยากจน เด็กในย่านเสื่อมโทรม หรือชนบทห่างไกล ย่อมมีภาษาจำกัดในการที่จะทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ อยู่เป็นอันมาก

ขั้นที่ 4 เสนอตัวอย่างมโนทัศน์ทั้งด้านบวกและด้านลบ (Provide positive and negative example of the concept)

การสอนให้เกิดมโนทัศน์ครูต้องนำตัวอย่างมาให้นักเรียนดู เพื่อนักเรียนจะได้สังเกตพิจารณาศึกษาแยกลักษณะแตกต่างที่เป็นลักษณะเด่นชัดในการที่จะสร้างมโนทัศน์ของสิ่งนั้นหรือตัวอย่างทางบวกของสิ่งนั้นต่อไป ครูนำลักษณะที่ไม่ใช่ลักษณะสำคัญของสิ่งนั้นหรือตัวอย่างทางลบให้นักเรียนสังเกตดู เช่นจะสอนมโนทัศน์เรื่อง "พืช" ครูต้องนำสิ่งที่เป็นพืชมาให้ให้นักเรียนดูด้วย เพื่อให้นักเรียนเปรียบเทียบ สังเกต นักเรียนจะได้มโนทัศน์เรื่องพืชชัดเจนถูกต้องขึ้น

ขั้นที่ 5 เสนอตัวอย่างในแง่ของการติดตามอย่างใกล้ชิดหรือเกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน (Present the example in close succession or simultaneously)

การแสดงตัวอย่างทั้งทางบวกและทางลบควรแสดงตัวอย่างทางลบทันที หลังจากแสดงตัวอย่างทางบวกแล้ว หรือแสดงพร้อม ๆ กันทั้งตัวอย่างทางบวกและทางลบก็ได้

ขั้นที่ 6 เสนอตัวอย่างของมโนทัศน์ด้านบวกแบบใหม่และนักเรียนอธิบายลักษณะมโนทัศน์นั้น (Present a new positive example of the concept and ask the student to identify it)

ครูนำตัวอย่างใหม่ของสิ่งที่เรียนให้นักเรียนดูและให้นักเรียนบอกว่าใช่หรือไม่ใช่ เช่น นักเรียนเรียนเรื่องกล้วยไม้ ครูนำกล้วยไม้พันธุ์ที่นักเรียนยังไม่เคยรู้จักมาให้ให้นักเรียนดูแล้วถามนักเรียนว่า กล้วยไม้ใช่หรือไม่ใช่ ถ้านักเรียนตอบถูกแสดงว่านักเรียนมีมโนทัศน์เกี่ยวกับกล้วยไม้ แล้วแสดงความพอใจหรือชมเชยนักเรียนเป็นการให้แรงเสริม

ขั้นที่ 7 ประเมินการเรียนรู้เรื่องมโนทัศน์ของนักเรียน (Verify the student's learning of the concept)

ครูนำตัวอย่างทั้งทางบวกและทางลบหลาย ๆ อย่างมาให้ให้นักเรียนดูเพื่อทดสอบให้นักเรียนชี้บอกมโนทัศน์ที่ถูกต้อง เป็นการประเมินผลการเรียนรู้มโนทัศน์ของนักเรียน

ครูนำตัวอย่างใหม่ ๆ ทั้งทางบวกและทางลบให้นักเรียนดูแล้ว ให้นักเรียนเลือกตัวอย่างที่ถูกต้องของมโนทัศน์นั้น ๆ เช่น เรียนเรื่องพืช ครูนำสิ่งที่เป็นพืชและไม่ใช่พืชมารวมกันหลาย ๆ อย่าง แล้วให้นักเรียนบอกว่าสิ่งไหนเป็นพืชและสิ่งไหนไม่ใช่พืช เป็นต้น

ขั้นที่ 8 กำหนดให้นักเรียนให้คำนิยามของมโนทัศน์ (Require the student to define the concept)

ครูให้นักเรียนอธิบายความหมายหรือให้คำจำกัดความของมโนทัศน์ที่เรียนไปแล้ว เพื่อตรวจดูว่านักเรียนเข้าใจถูกต้องหรือไม่ ถ้าบกพร่องครูจะได้อธิบายเพิ่มเติมให้ถูกต้อง

ขั้นที่ 9 ให้โอกาสนักเรียนในการตอบและให้แรงเสริมต่อคำตอบเหล่านี้ (Provide occasions for student responses and the reinforcement of these responses)

ครูหาโอกาสให้นักเรียนใช้มโนทัศน์ที่เรียนมาแล้วทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เมื่อนักเรียนใช้ถูกต้องครูคอยเสริมกำลังใจแก่นักเรียนด้วย

สำหรับชัยพร วิชชาวุธ ได้เสนอกระบวนการสอนให้เกิดมโนทัศน์สอดคล้องกับ เดอ เซคโก (De Cecco) แตกต่างกันตรงที่จำนวนขั้นตอนของ เดอ เซคโก (De Cecco) มี 9 ขั้นตอน แต่ของ ชัยพร วิชชาวุธ (2526: 30) ได้เสนอไว้เพียง 4 ขั้นตอนนี้ คือ

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นแรกสุดของการสอนมโนทัศน์ประกอบด้วย
 - 1.1 ผู้สอนบอกผู้เรียนว่าจะเรียนเรื่องเกี่ยวกับอะไร
 - 1.2 บอกประโยชน์ของการมีมโนทัศน์ที่จะสอนเพื่อกระตุ้นความสนใจของ

ผู้เรียน

2. ชี้นำแสดงตัวอย่าง ถือว่ามีความสำคัญมาก ผู้สอนจะแสดงตัวอย่างของมโนทัศน์ให้ผู้เรียนดู หรือพาไปดู หรือใช้สื่ออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์นั้นหรือด้วยการบรรยายของครูเอง ถ้าหาสื่อแทนไม่ได้ แต่ต้องเป็นวิธีสุดท้าย ตัวอย่างเหล่านี้ต้องเป็นตัวอย่างที่นักเรียนจะเห็นลักษณะที่จะนำมารวบยอดได้อย่างชัดเจน มีทั้งตัวอย่างที่เป็นมโนทัศน์นั้นและไม่เป็นด้วยเพื่อให้นักเรียนได้เปรียบเทียบ

3. ขึ้นสรุปรวบยอด ครูพยายามให้นักเรียนสรุปรวบยอดด้วยตนเอง จากตัวอย่างว่าลักษณะของมโนทัศน์นั้น เป็นอย่างไรโดยผู้สอนจะคอยแนะนำแต่ไม่สรุปให้

4. ขึ้นทดสอบ เมื่อผู้เรียนสามารถสรุปได้ถูกต้องแล้ว ผู้สอนจะต้องทดสอบความเข้าใจของผู้เรียนอีกครั้งด้วยการนำตัวอย่างเกี่ยวข้องมาให้สรุปรวบยอดใหม่ ถ้าไม่ถูกต้องจะกลับไปขั้นที่ 2 และ 3 ใหม่ จนกว่าจะทดสอบได้ว่าเกิดการเรียนรู้แล้วจริง

1.2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับความ เป็นพล เมืองดี

1.2.1 ความหมายของพล เมืองดี

การพัฒนาประเทศจะดำเนินไปได้ดีเพียงไร ย่อมขึ้นอยู่กับคุณลักษณะที่ดีของพลเมืองส่วนใหญ่ของประเทศเป็นสำคัญ และลักษณะความเป็นพลเมืองดีของประชาชนที่จะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาในแต่ละประเทศนั้น ย่อมแตกต่างกันตามสภาพสิ่งแวดล้อม กาลเวลาและความมุ่งหวังของสังคม ดังนั้นการกล่าวถึงความหมายและลักษณะของความเป็นพลเมืองดีในแต่ละสังคมจึงขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้าน การเมือง การปกครอง ระบบเศรษฐกิจของประเทศ ความเชื่อทางศาสนาและวัฒนธรรมของแต่ละชุมชนที่สืบทอดกันมา

สำหรับประเทศไทยนั้นได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่า "พลเมืองดี" ไว้ต่างกัน ดังนี้คือ

สนิท เกษะศิริ (2512: 1-8) ได้ให้ความหมายของพลเมืองดีว่า "พลเมืองดีคือคนที่ได้รับการยกย่องโดยพิจารณาถึงคุณธรรมมากกว่าวุฒิและฐานะ เป็นผู้ประพฤติดีและประพฤติชอบและบำเพ็ญตน เป็นประโยชน์แก่บ้าน เมือง"

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2515: 3-4) ได้ให้ความหมายของพลเมืองดีว่า "พลเมืองดี หมายถึง ผู้ที่สามารถนำตนเองได้ มีเหตุผลและวิจารณ์อย่างรู้จักเลือก เห็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อตนและบ้านเมือง ต้องตื่นตัวต่อปัญหาสังคมและร่วมมือดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาเหล่านั้นให้ลุล่วงไป พลเมืองดีในระบบประชาธิปไตย ไม่วางเฉยในเหตุการณ์ต่าง ๆ"

จันทร์ ชุ่มเมืองปัก (2524: 20) ได้ให้ความหมายของพลเมืองดี คือ "พลเมืองที่มีคุณภาพและคุณธรรมในแง่ฝีมือ เรียนมาทางใดให้แสดงฝีมือทางนั้นได้ทุกโอกาส

คุณธรรมเป็นตัวประกอบส่งให้คนเป็นมนุษย์ มีศีลธรรมจรรยา มีความเสียสละ มีความอดทน มีความกตัญญูคเวทีย มีวินัยในตนเอง มีความขยันหมั่นเพียรใคร่ต่อการศึกษาเล่าเรียน ใคร่ต่อการทำดี"

สำหรับในต่างประเทศได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่า "พลเมืองดี" ไว้ดังนี้

คาร์เตอร์ วี กูด (Carter V. Good 1959: 250) ได้ให้ความหมายของพลเมืองดี (Good Citizenship) ว่า หมายถึง "การร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มที่บุคคลหนึ่ง เป็นสมาชิกอยู่และการปฏิบัติตนตามกฎหมายข้อบังคับของกลุ่ม"

เอ็ดวิน เฟนตัน (Edwin Fenton 1967: 25) ได้ให้ความหมายของพลเมืองดีว่า "พลเมืองดีต้องเป็นผู้ที่มีทัศนคติและค่านิยมที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบต่อการกระทำทางการเมือง มีความเชื่อมั่นในเกียรติภูมิของบุคคล ยอมรับฟังคำโต้แย้งจากผู้อื่น มีทักษะและความสามารถในการแสวงหาความรู้ สามารถวิเคราะห์เรื่องต่าง ๆ ได้"

เอส เค คอคซาร์ (S.K. Kochhar 1975: 285) ได้สรุปความหมายของการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองดีว่า "การสอนให้ประชาชนได้แสดงออกถึงความกระตือรือร้นต่อความรับผิดชอบ การประสานงานกัน การมีความคิดสร้างสรรค์และแสดงถึงความสุขสมบูรณ์ รวมทั้งการสอนให้เป็นพลเมืองดีของโลกเพื่อความมั่นคงและความเป็นปึกแผ่น ความมีโชคของมนุษย์"

สรุปแล้วจากวรรณคดีที่อ้างมา พลเมืองดีคือบุคคลที่ประพฤติดีทั้งกาย วาจา และใจ เห็นความสำคัญของประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มสังคมตั้งแต่ ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ประเทศ จนถึงสังคมโลก

1.2.2 ลักษณะความเป็นพลเมืองดี

ลักษณะความเป็นพลเมืองดีนั้นขึ้นอยู่กับกรอบรมบ่มเพาะ ตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและระดับประเทศ ที่มีความแตกต่างกันไปตามสภาพสิ่งแวดล้อม กาลเวลาและความมุ่งหวังของสังคม ดังนั้นการกล่าวถึงลักษณะความเป็นพลเมืองดีจึงมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละสังคม

ในสังคมไทยมีการกำหนดลักษณะความเป็นพลเมืองไว้ดังนี้

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2503 (2504: 3) กล่าวถึงลักษณะความเป็นพลเมืองดีคือผู้ที่มีศีลธรรมและวัฒนธรรม มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีสุขภาพสมบูรณ์ มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย มีความรู้ ความสามารถที่จะประกอบอาชีพ และทำคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ

สุนทร อมรวิวัฒน์ (2519: 3) กล่าวถึงลักษณะความเป็นพลเมืองดีว่าควรมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้คือ

1. เป็นผู้ที่มีความเข้าใจในวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย รู้จักหน้าที่ของตน ใช้สิทธิภายในขอบเขตของกฎหมาย มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม
2. เป็นผู้ที่มีศีลธรรม มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษานบธรรมเนียบประเพณี รวมถึงวัฒนธรรมไทย สามารถที่จะถ่ายทอดคุณค่าและความภาคภูมิใจไปสู่ลูกหลาน
3. เป็นผู้ที่จัดระบบชีวิตของตนได้อย่างเหมาะสมกับฐานะ รู้จักใช้จ่ายให้เหมาะสมกับรายได้ รู้จักรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ปรับตนเองให้เข้ากับเปลี่ยนแปลงของสังคมได้
4. เป็นผู้ที่มีความรักชาติ ศาสนา จงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์
5. เป็นผู้ที่รักสงบ มีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น มีวิจาร์ณญาณตัดสินว่าสิ่งใดดี สิ่งใดชั่วและมีเหตุผล

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2521: 28) ได้กล่าวถึงลักษณะความเป็นพลเมืองดีว่า คือนิสัยและการกระทำของบุคคลซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานและกฎเกณฑ์ของศาสนา และกฎหมายของบ้านเมือง รวมถึงลักษณะที่จะเห็นประโยชน์แก่ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ลักษณะความเป็นพลเมืองดีนั้นมีมากมาย ลักษณะที่สำคัญและได้รับการวิจัยคือ ความรู้สึกรับผิดชอบ วินัยทางสังคม ความเอื้อเฟื้อและความเกรงใจ

สำนักนายกรัฐมนตรีย (2522: 2518) ได้ประกาศลักษณะความเป็นพลเมืองดีสำหรับเยาวชนไว้ดังนี้คือ มีบุคลิกภาพดี มีน้ำใจเป็นนักกีฬา อุดหนุน เสียสละ เกื้อกูลซึ่งกันและกัน รู้จักทำงานร่วมกัน ขยันหมั่นเพียร ประหยัด สำนึกในสิทธิและความรับผิดชอบต่อสังคม เคารพกฎ และข้อปฏิบัติตามกฎหมาย

สำหรับในต่างประเทศมีการกล่าวถึงลักษณะความเป็นพลเมืองดีไว้ดังนี้

ก็เดียน ไลท์ บลาวน์ และ ซี เอช แมคเคลอร์ (Gildeon Light Blough, and C.H. McClure 1984: 13-15) ได้กล่าวถึงลักษณะของความเป็นพลเมืองดีไว้ว่า พลเมืองดีจะต้องมีสุขภาพสมบูรณ์ สุขลักษณะที่ดีในการรับประทานอาหาร การรักษาความสะอาด มีสัมมนาการ มีสติปัญญาดี ได้รับการศึกษาอบรม มีสุขภาพจิตดี มีความรับผิดชอบและการยอมรับ รู้จักใช้ความสามารถพิเศษของตน เคารพเชื่อฟังกฎหมาย ช่วยเหลือรัฐบาล ใช้สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง เสียภาษีอากรด้วยความเต็มใจ ทำงานยาก ๆ ได้ ควบคุมตนเองได้ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และยอมรับในความสามารถของผู้อื่น

เอมิล เอฟ เฟธ และ ริชาร์ด จี บลาวน์ (Emile F. Faith and Richard G. Browne 1951: 474-484) ได้กล่าวว่าผู้ที่จะเป็นพลเมืองดีนั้นจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้ คือ เป็นผู้ที่มีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ มีความรู้ดี มีความประพฤติดี กล่าวคือต้องซื่อสัตย์สุจริต มีเมตตากรุณา เชื่อถือได้ เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ควบคุมตนเองได้ ไว้วางใจได้ มีความจงรักภักดีต่อชาติ และรักษาความสะอาด ต้องใช้สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งหรือออกเสียงประชามติ อย่างฉลาดและต้องยอมรับผิดชอบต่อสาธารณะ

เอ็ดการ์ บี เวสเลย์ และคณะ (Edgar B. Wesley and Others 1958: 483) ได้สรุปลักษณะความเป็นพลเมืองดีไว้ดังนี้

1. เชื่อมมั่นในโอกาสแห่งความเท่าเทียมกันของพลเมือง
 - 1.1 เคารพนับถือซึ่งกันและกันโดยไม่คำนึงถึงฐานะ
 - 1.2 ไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา หรือชั้นวรรณะ
 - 1.3 ให้ทุกคนได้มีโอกาสที่แสดงความสามารถได้โดยเท่าเทียมกัน
 - 1.4 ยึดหลักที่ว่าทุกคนมีความเท่าเทียมกันตามกฎหมายและย่อมได้รับความคุ้มครอง
 - 1.5 เชื่อมมั่นได้ว่า สิทธิในการออกเสียงจะไม่ได้รับการปฏิเสธในด้านเชื้อชาติ เพศ ศาสนา และฐานะทางเศรษฐกิจ

2. การให้คุณค่า เคารพนับถือซึ่งกันและกันและการป้องกันสิทธิมนุษยชนและสิทธิพิเศษนั้นย่อมได้รับการรับรองตามรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา

3. การใช้สิทธิในการออกเสียง

4. มีความเข้าใจวัฒนธรรมและวิถีทางการดำเนินชีวิตของผู้อื่นมากกว่าของตนเอง

เรย์ ออสกู๊ด ฮิวส์ (Ray Osgood Hughes 1959: 21) กล่าวถึง ลักษณะความเป็นพลเมืองดีไว้ดังนี้

1. เชื่อฟังกฎหมาย
2. ช่วยเหลือรัฐบาลและเพื่อนร่วมชาติ
3. รับผิดชอบในการเสียภาษีอากร
4. ไม่ละเมิดอำนาจศาล
5. ให้ความช่วยเหลือผู้รักษากฎหมาย เพื่อให้กฎหมายมีอำนาจใช้บังคับ

จอห์น จาโรไลเมค (John Jarolimek 1963: 7-8) กล่าวว่าสภาแห่งชาติเพื่อสังคมศึกษา (The National Council for the Social Studies) ของสหรัฐอเมริกาได้กำหนดลักษณะความเป็นพลเมืองดีไว้ 24 ข้อ และได้รับความเห็นชอบจากคนต่างอาชีพซึ่งเลือกมาเป็นตัวแทนมากกว่า 300 คน ซึ่งสรุปได้ดังนี้คือ

1. เชื่อมมั่นในโอกาสแห่งความเท่าเทียมกันของทุกคน
- 2.ให้คุณค่า ยกย่องและป้องกันสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานและสิทธิที่ได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา
3. เคารพและเชื่อถือกฎหมายและตัวแทนเกี่ยวกับกฎหมาย
4. มีความเข้าใจยอมรับหลักการประชาธิปไตย เพื่อเป็นแนวทางในการประเมิ นพฤติกรรมและนโยบาย รวมทั้งการปฏิบัติของบุคคลอื่นและกลุ่มต่าง ๆ สามารถตัดสินใจพฤติกรรมของตนและผู้อื่นด้วยหลักการนั้น
5. มีความเข้าใจว่าในอนาคต ประชาชนจะปกครองตนเองได้ดีกว่าถูกปกครองโดยกลุ่มบุคคลที่แต่งตั้งตนเองขึ้นมาปกครอง
6. คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

7. ตระหนักว่าประสบการณ์ในการปกครองตนเองนั้นยังไม่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งถือว่าเป็นสิทธิและหน้าที่จะต้องทำให้สำเร็จ
8. ใช้สิทธิในการออกเสียง เลือกตั้ง
9. ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่และทำให้ดีที่สุดตามขีดความสามารถ ของคน
10. รู้วิธีการปฏิบัติต่อสังคมและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในทีมงานนั้นสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี
11. ยอมรับแนวคิดพื้นฐานที่ว่าแนวทางของประชาธิปไตยนั้น คนส่วนใหญ่มีสิทธิ ที่จะตัดสินใจภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ
12. ทุกคนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อการช่วยกันแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาสังคม เศรษฐกิจและการเมือง
13. ตระหนักถึงความจำเป็นของการศึกษาที่มีต่อ เนื่องจากประชาธิปไตย
14. เคารพสิทธิในทรัพย์สินและปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับในการใช้ทรัพย์สินส่วนรวม
15. สนับสนุนการประกอบธุรกิจที่เป็นธรรม และมีความยุติธรรมระหว่างนายจ้าง กับลูกจ้าง
16. บุคคลจะต้องมีความรับผิดชอบต่อการใช้ทรัพยากรอย่างฉลาด
17. จะต้องมีความรับผิดชอบต่อการช่วยกันแก้ปัญหาการแข่งขันในระบบ เศรษฐกิจ ซึ่งรัฐจะเข้าไปช่วยเหลือเท่าที่จำเป็น
18. มีความรู้โดยทั่ว ๆ ไป เกี่ยวกับการจัดระบบเศรษฐกิจ รวมทั้งทางด้านการเมือง และสังคม ตามลำดับ
19. มีความรู้และสามารถใช้วิจารณญาณในการประเมินและสนับสนุนการทำสัญญา เพื่อป้องกันสงคราม แต่ก็พร้อมที่จะป้องกันประเทศเพื่อต่อสู้กับ เผด็จการและการบุกรุก
20. ตระหนักถึง เสรีภาพของบุคคลและรู้ซึ่งดีว่าชีวิตที่ดีนั้น (มีค่า) จะต้องร่วมแรง ร่วมใจกันประกอบกิจการงานกับคนทั้งโลก
21. เข้าใจวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของผู้อื่นให้ดีกว่าของตนเอง
22. เก็บเกี่ยวคุณภาพของชีวิตที่สูงด้วยคุณค่าในวัฒนธรรมของเขา

23. รับผิดชอบต่อสมาชิกในครอบครัวและต้องรักษามาตรฐานของหน้าที่พลเมือง ด้วยการรับผิดชอบต่อเพื่อนบ้านและชุมชนอย่างเต็มที่

24. ตระหนักว่าภาษีที่จ่ายไปนั้น เพื่อให้บริการแก่ชุมชนต้องจ่ายให้ตรงเวลา

ธีโอดอร์ คัลต์ซุนิส (Theodore Kaltiesunis 1969: 15-19) ได้เน้นลักษณะของความเป็นพลเมืองดีที่เป็นที่ยอมรับกันมากที่สุดคือที่ได้กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของการศึกษาในสหรัฐอเมริกา (The Purposes of Education in American Democracy) ซึ่งได้กำหนดไว้ 4 ข้อใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ความมีสัจจการแห่งตน (Self Realization)

- 1.1 ใคร่รู้ใคร่เรียน
- 1.2 พูดภาษาของตนเองได้
- 1.3 อ่านหนังสือออก
- 1.4 เขียนหนังสือเป็น
- 1.5 คิดเลขได้
- 1.6 ช่างสิ่ง เกิดและพัง
- 1.7 มีความรู้ด้านสุขภาพอนามัยและโรคภัยไข้เจ็บ
- 1.8 มีสุขนิสัย
- 1.9 มีความรู้ด้านการสาธารณสุข

2. ความมีมนุษยสัมพันธ์ (Human Relationship)

- 2.1 มีความเคารพในความเป็นมนุษย์
- 2.2 มีความเป็นมิตร
- 2.3 มีการประสานงาน
- 2.4 มีความสุภาพอ่อนโยน
- 2.5 มีความรักบ้าน
- 2.6 รู้จักการสงวนทรัพย์ากรในบ้าน
- 2.7 ช่วยทำงานบ้าน
- 2.8 มีความเป็นประชาธิปไตยในบ้าน

3. ความมีประสิทธิภาพในทาง เศรษฐกิจ (Economic Efficiency)

- 3.1 มีการประกอบอาชีพ
- 3.2 มีความสนใจข่าวสารทางด้านอาชีพ
- 3.3 รู้จักเลือกอาชีพ
- 3.4 มีการประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3.5 มีการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น
- 3.6 มีความซบซึ้งในการทำงาน
- 3.7 มีความสนใจใน เศรษฐกิจของบุคคล
- 3.8 รู้จักตัดสินใจในการบริโภค
- 3.9 มีประสิทธิภาพในการซื้อ
- 3.10 มีความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค

4. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ (Civic Responsibility)

- 4.1 มีความเที่ยงธรรมต่อสังคม
- 4.2 การร่วมกิจกรรมของสังคม
- 4.3 การเข้าสังคม
- 4.4 ความอดกลั้น
- 4.5 การสงวนทรัพยากร
- 4.6 สังคมศาสตร์ประยุกต์
- 4.7 พลเมืองดีของโลก
- 4.8 เคารพต่อกฎหมาย
- 4.9 เข้าใจภาวะการณ์ทางด้าน เศรษฐกิจ
- 4.10 เป็นพลเมืองดีตามกฎหมาย
- 4.11 ปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย

เอส เค คอคฮาร์ (S.K. Kochhar 1979: 285) ได้อ้างถึงการศึกษาเพื่อ
 ความเป็นพลเมืองดีในทัศนะของคณะเจ้าหน้าที่การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองดีของโรงเรียนรัฐบาล
 และมหาวิทยาลัยเวิน (Wayne) แห่งดีทรอย (Detroit) (The Staff of the Citizenship
 Education Study of the Detroit Republic Schools and Wayne University)

ว่าความเป็นพลเมืองดีนั้นมีความหมายกว้างกว่าในแง่ของทางด้านการปกครองจึงได้เสนอคุณสมบัติ 5 ประการที่เกี่ยวกับลักษณะความเป็นพลเมืองดีได้ดังนี้คือ

1. การตระหนักถึงความสำคัญของความต้องการด้านพื้นฐาน ของมนุษย์และความจำเป็นของชีวิตในการที่จะต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่นมากกว่าอยู่เพียงลำพังคนเดียว
2. มีความรักดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย
3. มีเมตตากรุณาต่อกันโดยใช้หลักมนุษยสัมพันธ์และต้องเป็นไปตามสังคมนิยมประชาธิปไตยอย่างสม่ำเสมอ
4. การยอมรับและพยายามที่จะช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของสังคม
5. มีความรู้ทักษะ และความสามารถในการที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตย

จากความหมายลักษณะและคุณสมบัติของพลเมืองดี ตามทัศนะและความคิดเห็นของบุคคลต่าง ๆ ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า คำว่า พลเมืองดีนั้นมีขอบเขตกว้างขวางมาก ทั้งที่เป็นลักษณะส่วนบุคคลและส่วนรวม อาจสรุปได้ว่า "พลเมืองดี" หมายถึงผู้ที่มีความจงรักภักดีต่อประเทศชาติ เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีเหตุผล มีวิจารณ์ญาณ มีศีลธรรม มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาของสังคม รู้จักแพ้รู้จักชนะ รู้จักการให้อภัยและเคารพกฎหมาย เป็นต้น

จากการศึกษาวรรณคดี เกี่ยวกับลักษณะความเป็นพลเมืองดีมีขอบเขตครอบคลุมความเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีเหตุผลมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย การเคารพและปฏิบัติตามกฎจราจรจึงเป็นหน้าที่ของความเป็นพลเมืองดี อาจกล่าวได้ว่ามโนทัศน์เกี่ยวกับการจราจรจึงนับว่าเป็นส่วนหนึ่งของมโนทัศน์ความเป็นพลเมืองดีด้วย

1.3 วรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับการจราจร

1.3.1 ความหมายของการจราจร

คำว่า "การจราจร" (Traffic) เริ่มใช้เป็นครั้งแรกในประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. 2475 (2527: 1) โดยกรมตำรวจได้เสนอร่างพระราชบัญญัติจราจรทางบกต่อกระทรวงมหาดไทย เพื่อขอให้ออกเป็นกฎหมายใช้บังคับประชาชนโดยที่ขณะนั้นรถประเภทต่าง ๆ ได้เพิ่มมากขึ้น เช่น รถแท็กซี่ขนาดเล็ก และยังมีการสร้างสะพานพระพุทธยอดฟ้าเชื่อมระหว่างจังหวัดพระนคร-ธนบุรี ทำให้พื้นที่การจราจรกว้างขวางขึ้นจึงมีผู้นิยมใช้รถมากกว่าเดิม

สมานชัย หงษ์ทอง (2517: 1) ได้กล่าวว่า การร่างพระราชบัญญัติจราจรทางบกนี้ ได้อาศัยหลักกฎหมายจราจรของประเทศอังกฤษดัดแปลงให้เข้ากับสภาพของประเทศไทย โดย พ.ต.อ.ซี บี ฟอลเลต เป็นผู้ร่างเมื่อได้ผ่านการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ได้ใช้บังคับเป็นกฎหมายเมื่อปี พ.ศ. 2477 จากนั้นมาคำว่า "จราจร" ได้เริ่มแพร่กระจายออกสู่ประชาชน

"การจราจร" ตามความหมายในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 4(1) หมายความว่า การใช้ทางของผู้ขับขี่ คนเดินเท้าหรือคนที่จูง ขี่ หรือไล่อัตราสัตว์ ซึ่งบุคคลเหล่านี้หากใช้ทางจราจรแล้วจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายด้วยดังนั้นความสำคัญของกฎหมายนี้จึงออกมาเพื่อความสะดวกและปลอดภัยของผู้ใช้ทางจราจรนั่นเอง

1.3.2 กฎจราจรและการปฏิบัติตามกฎหมายจราจรของพลเมืองดี

พระราชบัญญัติจราจรทางบกได้เริ่มประกาศใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2477 และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมตลอดมาจนถึงพระราชบัญญัติจราจรทางบก พุทธศักราช 2522 (2522: 98) ได้กำหนดกฎหมาย กฎข้อบังคับเกี่ยวกับการจราจรไว้ดังนี้

ลักษณะ 1 การใช้รถ

หมวด 1 ลักษณะของรถที่ใช้ในทาง

หมวด 2 การใช้ไฟหรือเสียงสัญญาณของรถ

หมวด 3 การบรรทุก

ลักษณะ 2 สัญญาณจราจรและเครื่องหมายจราจร

ลักษณะ 3 การใช้ทางเดินรถ

หมวด 1 การขับรถ

หมวด 2 การขับแข่งและผ่านขึ้นหน้า

หมวด 3 การออกรถ การเลี้ยวและการกลับรถ

หมวด 4 การหยุดรถและจอดรถ

ลักษณะ 4 การใช้ทางเดินรถที่จัดเป็นช่องเดินรถประจำทาง

ลักษณะ 5 ข้อกำหนดเกี่ยวกับความเร็วของรถ

ลักษณะ 6 การขับรถผ่านทางร่วมทางแยกหรือวงเวียน

- ลักษณะ 7 รถจุกเงิน
- ลักษณะ 8 การลากรถหรือจูงรถ
- ลักษณะ 9 อุบัติเหตุ
- ลักษณะ 10 รถจักรยาน
- ลักษณะ 11 รถบรรทุกคนโดยสาร
- ลักษณะ 12 รถแท็กซี่
- ลักษณะ 13 คนเดินเท้า
- ลักษณะ 14 สัตว์และสิ่งของในทาง
- ลักษณะ 15 รถม้า เกวียนและเลื่อน
- ลักษณะ 16 เขตปลอดภัย
- ลักษณะ 17 เบ็ดเตล็ด
- ลักษณะ 18 อำนาจของเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานเจ้าหน้าที่
- ลักษณะ 19 บทกำหนดโทษ

กฎหมาย กฏข้อบังคับทั้ง 19 ลักษณะในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มีไว้เพื่อให้ผู้ใช้รถและใช้ถนนปฏิบัติตามเพื่อความปลอดภัยแก่ตนเองและผู้อื่นและ เป็นการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องของพลเมืองดี ดังนั้นหน้าที่ของพลเมืองดีจึงต้อง เรียนรู้กฎหมายจราจรและประพฤติปฏิบัติตาม เพราะกฏจราจรคือกฏแห่งความปลอดภัย ถ้าใครไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนก็จะเป็นภัยต่อตัวเองและยังมีบทลงโทษอีกด้วย

1.3.3 การฝ่าฝืนกฎหมายจราจร

ในแต่ละสังคมจะต้องมีผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย ซึ่งจะทำให้เกิดผลเสียหายต่อสังคม ส่วนจะร้ายแรงหรือหนักเบาประการใด ย่อมแล้วแต่กรณีที่ทำเมื่อมีผู้ฝ่าฝืน ซึ่งจะทำให้สังคมไม่เป็นระเบียบจึงจำเป็นต้องมีบทกำหนดโทษเพื่อให้สมาชิกในสังคมได้อยู่ในครรลองเดียวกันให้มากที่สุด

ศราวณี พันสีขาว (2522: 20) ได้กล่าวว่าการกระทำผิดตามหลักกฎหมายอาญานั้นอาจจำแนกได้ 2 ประการคือ

1. การกระทำผิดที่เป็นความผิดในตัวเอง (Mala In Se)
2. การกระทำผิดที่กฎหมายบัญญัติเป็นข้อห้าม (Mala Prohibita)

ความผิดประเภทแรกเป็นความผิดที่ร้ายแรง ได้แก่ ปล้นทรัพย์ ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ข่มขืน ฆ่าคนตาย เป็นต้น ส่วนความผิดประเภทที่สอง เป็นความผิดที่ถือว่าเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่เนื่องจากความผิดที่เกิดขึ้นทุกวันนี้มีจำนวนมากว่าความผิดประเภทแรกเสียอีก ดังนั้นกฎหมายที่บัญญัติเป็นข้อห้ามในทุกวันนี้ส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดอยู่ในประเภทการกระทำผิดที่กฎหมายบัญญัติเป็นข้อห้าม (Mala Prohibita)

การฝ่าฝืนกฎหมายจราจรถูกจัดอยู่ในประเภทการกระทำผิดที่กฎหมายบัญญัติเป็นข้อห้าม (Mala Prohibita) ด้วย ซึ่งมีลักษณะสำคัญพอจะกล่าวได้เป็น 2 ประการ

1. การฝ่าฝืนด้วยการขับเคลื่อน (Moving Violation) ซึ่งหมายถึงการที่ผู้ขับขี่ได้กระทำความผิดขณะที่กำลังอยู่ในระหว่างการขับขี่รถยนต์นั้น เช่น การฝ่าฝืนสัญญาณไฟจราจร การแข่งรถในที่คับขัน การเดินรถผิดช่องทาง

2. การฝ่าฝืนด้วยการจอดรถ (Parking Violation) หมายถึงการที่ผู้ขับขี่ได้กระทำความผิดหลังจากที่ได้หยุดรถหรือจอดรถแล้ว ได้แก่ ความผิดฐานจอดรถในที่ห้ามจอด จอดรถในเขตป้ายรถประจำทาง จอดรถซ้อนคัน จอดรถหัวเลี้ยวทางแยก จอดบนทางเท้า โดยไม่มีเหตุจำเป็น เป็นต้น

1.3.4 สาเหตุของการฝ่าฝืนกฎหมายจราจร

การฝ่าฝืนกฎหมายจราจรนั้น เป็นสาเหตุพื้นฐาน เบื้องต้นที่จะยังผลให้เกิดอุบัติเหตุจราจรและการฝ่าฝืนกฎหมายจราจรนั้น เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการเสี่ยงชีวิต ซึ่งทำให้อัตราการตายเนื่องจากการจราจรเพิ่มมากขึ้น รูปแบบหนึ่งนี้ดูเหมือนจะเป็นการเสี่ยงชีวิตที่นิยมกันมากในสังคมไทย ดังจะเห็นได้จากการรายงานของกองบังคับการตำรวจทางหลวง (2528: 1) ว่าอุบัติเหตุบนทางหลวงแผ่นดินและทางหลวงจังหวัดที่วราชนาฎจักร นับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2528 เป็นต้นมา มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นจำนวน 1,358 ราย บาดเจ็บ 2,398 คน ตาย 685 คน เฉลี่ยต่อวันอุบัติเหตุประมาณ 9 ราย บาดเจ็บประมาณ 16 คน และถึงแก่ความตายประมาณ 4 คน

1.3.5 ผลกระทบที่เกิดจากการฝ่าฝืนกฎหมายจราจร

การฝ่าฝืนกฎหมายจราจรเป็นต้นเหตุของการเกิดอุบัติเหตุบนถนน ซึ่งเปรียบเสมือนโรคระบาดร้ายแรงชนิดใหม่ นำมาซึ่งความเสียหายอย่างมหาศาลต่อประเทศชาติ ประเพณี คมนามูล

(2522: 35-53) ได้แบ่งความสูญเสียเนื่องจากอุบัติเหตุบนถนนเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

ก. มูลค่าโดยตรงต่อสังคม (the direct cost to society) ประกอบด้วย

1. มูลค่าทางตรงที่วัดค่าได้ (the direct tangible cost) ได้แก่

1.1 มูลค่าความเสียหายของยานพาหนะและทรัพย์สินอื่น ๆ (Cost of damage to vehicle and other property)

ความเสียหายของยานพาหนะและทรัพย์สินจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความรุนแรงของอุบัติเหตุ ประเภทของยานพาหนะและชนิดของยานพาหนะ ความรุนแรงของอุบัติเหตุ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ อุบัติเหตุถึงตาย อุบัติเหตุร้ายแรง อุบัติเหตุเล็กน้อย และอุบัติเหตุที่ทำให้ทรัพย์สินเสียหายอย่างเดียว การที่ยานพาหนะเสียหายต้องนำไปซ่อมแซม นอกจากจะต้องเสียค่าซ่อมแซมแล้วยังเสียโอกาสในการใช้ยานพาหนะนั้นชั่วคราว และยานพาหนะที่ได้รับอุบัติเหตุเสียหายแม้จะซ่อมแล้วสภาพของยานพาหนะก็อาจไม่ดี เช่น เดิมย่อมก่อให้เกิดการเสื่อมราคา

1.2 มูลค่าในการรักษาพยาบาล (cost of medical treatment)

ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุบนถนน เป็นความสูญเสียทางตรงที่เกิดแก่สังคม ทำให้เกิดการเสียโอกาสที่ทางโรงพยาบาลจะให้แก่ผู้ป่วยด้วยโรคอื่น ๆ จำนวนผู้ตายและผู้บาดเจ็บ เนื่องจากอุบัติเหตุบนถนนในเขตกรุงเทพมหานคร มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ รัฐจึงต้องใช้จ่ายในกิจการโรงพยาบาลเป็นจำนวนมากขึ้นทุก ๆ ปี ความต้องการบริการของโรงพยาบาลเพิ่มขึ้นทุกที ผลที่ตามมาคือการเพิ่มขึ้นในความต้องการอาคารของโรงพยาบาล ตลอดจนบุคลากรต่าง ๆ

1.3 ค่าความเสียหายที่ก่อให้เกิดความล่าช้าแก่ผู้ใช้ถนนคนอื่น ๆ

อุบัติเหตุบนถนน เมื่อ เกิดขึ้นแล้วก่อให้เกิดความเดือดร้อนทั้งคู่กรณี และผู้ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องในอุบัติเหตุ หมายถึงผู้ใช้ถนนอื่น ๆ ปกติการจราจรในกรุงเทพมหานคร ก็ติดขัดอยู่แล้วในช่วงโมงเร่งด่วน และบางย่านธุรกิจการจราจรก็หนาแน่นทั้งวัน ถ้าประกอบกับมีอุบัติเหตุด้วยแล้วจะทำให้การจราจรติดขัดมากยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดการเสียเวลาของผู้ใช้ถนน

เวลาที่เสียไปของแต่ละคนอาจแตกต่างกัน เนื่องจากจุดประสงค์ในการเดินทางต่างกันทั้งใน
เวลาช่วงการทำงานและนอกเวลาทำงาน

1.4 มูลค่าในการจัดการอื่น ๆ (administrative and other costs)

ค่าใช้จ่ายในการจัดการเมื่ออุบัติเหตุบนถนนเกิดขึ้นได้แก่ทางด้าน
ตำรวจ ศาล หนายความ ประกันภัย และเกิดการกีดขวางทาง ทำให้ผู้ใช้ถนนคนอื่น ๆ ต้องเสีย
เวลา นอกจากนี้อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุซ้ำขึ้นได้เนื่องจากมองไม่เห็นว่ามีข้างหน้าเกิดอะไรขึ้น

2. มูลค่าโดยตรงที่วัดไม่ได้ (the direct intangible cost)

ความสูญเสียที่ยากที่สุดในการประเมินค่าคือ ในแง่อารมณ์ เนื่องจากการตาย
และบาดเจ็บ ก่อให้เกิดความปวดร้าว ความหวาดกลัว และได้รับความทรมานซึ่งเกิดแก่ตัวผู้
เคราะห์ร้าย และผู้พบเห็นเหตุการณ์ ซึ่งไม่สามารถจะประเมินค่าออกมาเป็นตัวเงินได้ ดังนั้น
จึงไม่มีวิธีการที่จำกำหนดว่าทรัพยากรจำนวนเท่าไร ที่จำเป็นต้องใช้เพื่อทดแทนในแง่อารมณ์
ความรู้สึกที่เกิดแก่จิตใจ

ข. มูลค่าทางอ้อมต่อสังคม (the indirect cost to society)

1. การสูญเสียผลผลิตเนื่องจากการบาดเจ็บ การบาดเจ็บเนื่องจาก
อุบัติเหตุเหตุการณ์จราจรบนถนน ก่อให้เกิดการสูญเสียการผลิตชั่วคราวเพราะต้องหยุดพักรักษาตัวชั่วคราว
ระยะเวลาหนึ่ง จนกว่าจะสามารถปฏิบัติงานได้ตามปกติ การบาดเจ็บเล็กน้อยอาจทำให้ต้องหยุด
งานในช่วงเวลาไม่นานนัก แต่การบาดเจ็บสาหัสซึ่งอาจทำให้มีอันตรายถึงพิการโดยสิ้นเชิง หรือ
พิการบางส่วนหรือทำงานไม่ได้ชั่วคราว การบาดเจ็บบางครั้งนำมาซึ่งความไม่มีประสิทธิภาพในการ
ทำงานชั่วคราว หรือบางครั้งอาจถาวรก็ได้ แล้วแต่ความรุนแรงของอุบัติเหตุบนถนนที่ผู้บาดเจ็บได้รับ

2. ความสูญเสียผลผลิตเนื่องจากการเสียชีวิต (loss of output due to
death) ความสูญเสียของผลผลิตเพราะผลที่คนหนึ่งต้องตายในอุบัติเหตุบนถนน สังคมต้องสูญเสีย
มูลค่าปัจจุบันของผลผลิตในอนาคตของเขา ซึ่งวัดโดยรายได้ต่อหัว (disposable personal
income per capita) แต่สังคมกำไรในแง่ไม่ต้องจัดการการบริโภคในอนาคตให้เขา ความ
สูญเสียผลผลิตเนื่องจากการเสียชีวิตมีผลทางเศรษฐกิจที่เกิดแก่ประชากรในวัยทำงานกับโครงสร้าง
ของอายุและเพศที่แตกต่างกัน

ความสูญเสียเนื่องจากอุบัติเหตุบนถนนอันมีสาเหตุมาจากการฝ่าฝืนกฎหมายจราจรของผู้ใช้รถใช้ถนนนั้นมีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศตลอดจนวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมด้วยเหตุนี้เองการเรียนรู้โน้ตค้นความเป็นพลเมืองดีเกี่ยวกับการจราจรจึงจำเป็นอย่างยิ่งเพราะจะช่วยลดอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นและเพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้รถใช้ถนน

1.3.6 การให้การศึกษาเกี่ยวกับจราจรศึกษา

ในปี พ.ศ. 2494 ประเทศไทยได้รับความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญสหรัฐอเมริกา เพื่อดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้ก้าวหน้าทัดเทียมกับอารยประเทศและได้นำวิชาสวัสดิศึกษา (Safety Education) ซึ่งสมัยนั้นเรียกว่าวิชานิรภัยศึกษาเข้ามาสอนเป็นครั้งแรก และแพร่หลายไปสู่วิทยาลัยครูต่าง ๆ ตลอดจนมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่ผลิตครูพลศึกษาและครูสุขศึกษา ในระดับปริญญา (2527: 16) การปรับปรุงหลักสูตรพลานามัยในชั้นประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย และการปรับปรุงหลักสูตรพลานามัยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นปี พ.ศ. 2503 กระทรวงศึกษาธิการ ได้นำเนื้อหาของจราจรศึกษาสอดแทรกไว้ในวิชาสุขศึกษา (2516: 39-42) โดยแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ชั้น	หัวข้อ	เนื้อหาวิชาสุขศึกษา
ประถมศึกษาปีที่ 1	6	ให้เข้าใจ เรื่องสวัสดิศึกษาเกี่ยวกับความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ
ประถมศึกษาปีที่ 2	-	-
ประถมศึกษาปีที่ 3	5	อุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นในทางสัญจร
ประถมศึกษาปีที่ 4	6	อุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นในทางสัญจร
ประถมศึกษาปีที่ 5	9	อุบัติเหตุและการป้องกันให้รู้จักระมัดระวังอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเองและผู้อื่น ความปลอดภัยในการเดินถนน การโดยสารรถและเรือ

ชั้น	หัวข้อ	เนื้อหาวิชาสุศึกษา
ประถมศึกษาปีที่ 6	8	อุบัติเหตุและการป้องกันให้รู้จักระมัดระวังอันตรายจากอุบัติเหตุ ความปลอดภัยในการเดินเท้า การโดยสารยานพาหนะทางบก ทางน้ำและทางอากาศ
ประถมศึกษาปีที่ 7		อุบัติเหตุและการป้องกันความปลอดภัยในการเดินถนน ความปลอดภัยในการขับขี่ยานพาหนะให้ถึงความปลอดภัยของผู้อื่น ความปลอดภัยในการโดยสารยานพาหนะทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ

สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เนื้อหาจรรยาบรรณได้สอดแทรกในวิชาสุศึกษา ซึ่งเนื้อหาเหมือนกันทั้ง 3 ระดับชั้น (2505: 111-112) โดยแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ชั้น	เนื้อหาวิชาสุศึกษา
มัธยมศึกษาปีที่ 1	ความปลอดภัยในการโดยสารยานพาหนะต่าง ๆ ความปลอดภัยในท้องถนน หน้าที่ของคนขับรถและคนเดินเท้า
มัธยมศึกษาปีที่ 2	ความปลอดภัยในการโดยสารยานพาหนะต่าง ๆ ความปลอดภัยในท้องถนน หน้าที่ของคนขับรถและคนเดินเท้า
มัธยมศึกษาปีที่ 3	ความปลอดภัยในการโดยสารยานพาหนะต่าง ๆ ความปลอดภัยในท้องถนน หน้าที่ของคนขับรถและ

เมื่อถึงปี พ.ศ. 2521 กระทรวงศึกษาธิการได้ปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษา และมัธยมศึกษา เนื้อหาของจรรยาศึกษาก็ยังสอดแทรกอยู่ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (2520: 162-214) ในหลักสูตรประถมศึกษาและในกลุ่มวิชาพัฒนาบุคลิกภาพ (2525: 97-99) โดยแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ชั้น	หัวข้อ	เนื้อหาในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
ประถมศึกษาปีที่ 1-2	6	อุบัติเหตุและการป้องกัน อุบัติเหตุในการสัญจรไปมา การป้องกันอุบัติเหตุ
ประถมศึกษาปีที่ 3-4	7	อุบัติเหตุและการป้องกัน อุบัติเหตุในการสัญจรไปมา การป้องกันอุบัติเหตุ
มัธยมศึกษาปีที่ 5-6	6	อุบัติเหตุและการป้องกัน ความหมายและการป้องกัน อุบัติเหตุทางสัญจร การป้องกันอุบัติเหตุ
ชั้น	เนื้อหาวิชาสุขศึกษา	
มัธยมศึกษาปีที่ 1	ความปลอดภัยในการโดยสารรถยนต์ รถไฟ และ เรือ	
มัธยมศึกษาปีที่ 2	สวัสดิภาพในการใช้รถจักรยาน	
มัธยมศึกษาปีที่ 3	-	

จากตารางดังกล่าวจะเห็นได้ชัดเจนว่า เนื้อหาจรรยาศึกษาไม่ครอบคลุมทั้งหมด ด้วยเหตุนี้เองกองบังคับการตำรวจจราจรและกองบังคับการตำรวจทางหลวงได้จัดทำคู่มือการบรรยายเกี่ยวกับอุบัติเหตุการจราจร เพื่อให้ความรู้และสร้างวินัยในการจราจรให้กับนักเรียน ระดับประถมศึกษา (2527: 3-5) และในระดับมัธยมศึกษา (2527: 6-14) โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

เนื้อหาจรรยาบรรณศึกษาในระดับประถมศึกษา

1. ความหมายของอุบัติเหตุ
2. การใช้ทางโดยปลอดภัย
 - 2.1 การเดินเท้า
 - 2.2 การข้ามทาง
 - 2.3 การข้ามทางที่ควบคุมด้วยไฟสัญญาณจราจร
3. การขึ้นลงรถโดยสารประจำทาง
4. การปฏิบัติตนในการโดยสารรถ
5. เครื่องหมายและสัญญาณจราจร

เนื้อหาจรรยาบรรณศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

1. ความหมายของคำว่า
 - 1.1 อุบัติเหตุ
 - 1.2 จราจร
 - 1.3 อุบัติเหตุจราจร
2. การใช้รถ
 - 2.1 การใช้ทางโดยปลอดภัย
 - 2.2 ข้อปฏิบัติในการขับรถ
3. การใช้ทางโดยปลอดภัย
 - 3.1 การเดินเท้า
 - 3.2 การข้ามทาง
4. สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุจากการจราจร
5. การป้องกันอุบัติเหตุจากการจราจร
6. หลักการขับรถโดยปลอดภัยบนทางหลวง

นอกจากนี้ คณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ (2527: 37) ยังได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการจราจรในด้านการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎจราจรทางสื่อมวลชนและยังร่วมมือกับภาคเอกชนจัดสวนจราจร (Traffic Garden) ขึ้นที่สวนสนุกแดนเนรมิตร เพื่อใช้ในการสอนการจราจรภาคปฏิบัติให้แก่เด็กและเยาวชนไทย โดยมีจุดประสงค์ในการฝึกสอนในสวนจราจรดังนี้

1. ให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎหมายจราจร
2. ให้นักเรียนใช้รถจักรยานในทางได้อย่างถูกต้อง
3. ให้นักเรียนเรียนรู้และได้ปฏิบัติด้วยของจริง
4. ให้นักเรียนเดินเท้าใช้ทางในการไปมาได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย
5. ให้นักเรียนที่ได้รับการผ่านการฝึกอบรมสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและ

ปลอดภัยอยู่เสมอ

สำหรับการให้การศึกษาเกี่ยวกับจราจรศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา เนื้อหาจราจรศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสวัสดิศึกษา (Safety Education) โจเซฟ อี เวน (Joseph E. Wayne 1982: 7-38) ได้เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับจราจรศึกษาไว้ในหลักสูตรสวัสดิศึกษา (Safety Education) ในระดับมัธยมศึกษาโดยสรุปสาระได้ดังนี้

1. อุบัติเหตุที่เกิดจากยานพาหนะ
 - 1.1 การใช้รถใช้ถนนของคนขับรถและคนเดินเท้า
 - 1.2 การใช้เข็มขัดนิรภัย
2. อุบัติเหตุที่เกิดจากการเป็นคนเดินเท้า
 - 2.1 การข้ามถนน
 - 2.2 การดูสัญญาณไฟจราจร
3. อุบัติเหตุที่เกิดจากการขี่จักรยาน
 - 3.1 สัญญาณไฟจราจร
 - 3.2 เครื่องหมายจราจร
 - 3.3 การขับขี่ยานที่ถูกต้องวิธี

2.1 งานวิจัยภายในประเทศ

2.1.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์ความเป็นพลเมืองดี

วัลลก หุ่มพวง (2514: 60-158) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของคนไทยเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของคนไทยในจังหวัดมหาสารคาม ที่บรรลุนิติภาวะแล้วอายุระหว่าง 20 - 21 ปี จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และได้ศึกษาต่อและเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของคนไทยระหว่างชายกับหญิง กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นชาย 50 คน หญิง 50 คน จากอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดมหาสารคาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผู้วิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์ความคิดเห็นของคนไทยเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีจากกลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 100 คน วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยการหาคะแนนเฉลี่ย และเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย เรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี แล้วทดสอบค่าซี (Z-test) ทดสอบค่าไคสแควร์ (Chi-square) ผลการวิจัยพบว่า คนไทยในกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความคิดเห็นไม่ถูกต้องในเรื่องค่านิยมและคำสอนในศาสนา เรื่องความรับผิดชอบในหน้าที่พลเมืองดี และเรื่องความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยมีเพียงเรื่องเดียวที่คนไทยในกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความคิดเห็นถูกต้องคือเรื่องการอยู่ร่วมกันในชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมไทย คะแนนเฉลี่ยโดยส่วนรวม เรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของคนไทยในกลุ่มตัวอย่างระหว่างชายกับหญิงไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ

.05

สมจิตร วัฒนคุณัง (2515: 20-24) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3" มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามโรงเรียนมัธยมแบบประสมและโรงเรียนมัธยมสายสามัญ และจำแนกตามเพศ กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนรัฐบาลชาย 100 คน โรงเรียนรัฐบาลหญิง 100 คน และโรงเรียนมัธยมแบบประสมชาย 100 คน หญิง 100 คน รวมทั้งหมด 400 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดาค่า (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง ผู้วิจัยนำแบบทดสอบไปทำการสอบและควบคุมการสอบด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำคะแนนจากข้อทดสอบของนักเรียนมาทดสอบความมีนัยสำคัญด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวน ชนิด 2 ตัวประกอบ (Analysis of Variance : Two-Factor Designs) แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มย่อยด้วยวิธีดันคั้น (Duncan's New Multiple Range Test) ผลการวิจัยพบว่านักเรียนหญิงโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีโดยเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนชายโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญและนักเรียนหญิงโรงเรียนมัธยมแบบประสม ซึ่งนักเรียนกลุ่มอื่น ๆ นั้นมีความรู้ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน สำหรับการศึกษาสภาพแวดล้อมทางบ้านพบว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดาของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญมีแนวโน้มสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ ตลอดจนสภาพแวดล้อมและการปกครองภายในบ้านมีแนวโน้มช่วยส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

อนงค์ ประมุขกุล (2515: 32-38) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "บทบาทของการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการปลูกฝังความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดี" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีสอนสังคมศึกษาที่ครูใช้ในการปลูกฝังความคิดรวบยอดของการเป็นพลเมืองดีในระดับประถมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 30 โรงเรียน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) จำนวนครูทั้งหมด 60 คน และจำนวนนักเรียนทั้งหมด 500 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นแบบสัมภาษณ์สำหรับครูและแบบสอบสำหรับนักเรียน ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ครูเป็นรายบุคคล และนำแบบสอบไปทดสอบนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำคะแนนที่รวบรวมจากแบบสอบมาเปรียบเทียบโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพลเมืองดีของนักเรียนโรงเรียนทั้ง 30 ค่าที่สุดและแตกต่างจากโรงเรียน 1, 2, 3, 10, 11 และ 14 รวม 6 โรงเรียน นอกนั้นไม่แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์วิธีสอนของครู 6 โรงเรียนปรากฏว่าครูสังคมศึกษาใน 6 โรงเรียนดังกล่าวใช้วิธีสอนต่อไปนี้มากกว่าครูสังคมศึกษาโรงเรียนที่ 30 กล่าวคือ การบรรยายและการตั้งปัญหาถาม-ตอบ การใช้แบบเรียนหลาย ๆ เล่ม การให้เด็กค้นคว้าหาความรู้รายงาน การเรียนจากข่าวและ

เหตุการณ์ประจำวัน การแก้ปัญหา การฝึกทักษะทางสังคม โดยให้นักเรียนแสดงความคิดอย่างเสรี การใช้อุปกรณ์การสอนและครูใน 6 โรงเรียนมีการวัดผลบ่อยมากกว่าครูในโรงเรียนที่ 30

โอภาส สะอาด (2519: 12-23) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "มโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษาผู้ใหญ่ในกรุงเทพมหานคร" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษาผู้ใหญ่ในกรุงเทพมหานคร ระหว่างเพศชายและเพศหญิง ระดับ 3, 4 และ 5 ศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมและความสนใจของนักศึกษาผู้ใหญ่ กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 3, 4 และ 5 จากโรงเรียนผู้ใหญ่สายสามัญในกรุงเทพมหานคร ชาย 225 คน หญิง 225 คน รวม 450 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีและแบบสอบถามสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีและแบบสอบถามสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมไปทดสอบนักศึกษาผู้ใหญ่ในกลุ่มตัวอย่างประชากรโดยทำการควบคุมการสอบด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามมโนทัศน์โดยนำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาเปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง โดยทดสอบค่าซี (Z-test) และเปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษาทั้ง 3 ระดับ โดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนชนิดทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มย่อยโดยวิธีดันคิน (Duncan's New Multiple Range-Test) ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาชายและหญิงมีมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีไม่แตกต่างกันและค่าเฉลี่ยของมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 สูงที่สุดและของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 3 ต่ำที่สุด จากการศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและความสนใจของนักศึกษาทั้ง 3 ระดับ พบว่า บิดามารดาของนักศึกษาส่วนใหญ่ จบชั้นประถมปีที่ 4 และมีอาชีพค้าขายและนักศึกษาผู้ใหญ่ส่วนมากไม่ได้ประกอบอาชีพ แต่มีความสนใจด้านการศึกษาและชอบอ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำ

จรัสลักษณ์ ศกุนตะลักษณ์ (2520: 27-35) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "มโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนอาชีวศึกษา" วัตถุประสงค์เพื่อศึกษามโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานครระหว่างเพศชายและเพศหญิง

และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศ สภาพทาง เศรษฐกิจและสังคม ของนักเรียนอาชีวศึกษา กับมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี กลุ่มตัวอย่างประชากรได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอาชีวศึกษาของรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร ชาย 150 คน หญิง 150 คน รวม 300 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม มโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีและแบบสอบถามสภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมไปทดสอบนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างโดยทำการควบคุมการสอบด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามมโนทัศน์ของนักเรียนแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที (t-test) และศึกษาหาความสัมพันธ์ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ พอยท์ ไบซีเรียล (Point Biserial Coefficient of Correlation) และวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบการฉจร (Coefficient of Contingency) ผลการวิจัยพบว่ามโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนชายและหญิงแตกต่างกันโดยคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย และมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนอาชีวศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาของบิดาแต่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาของมารดา นอกจากนี้มโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับอาชีพของบิดา มารดา และนักเรียนอาชีวศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีอยู่ในเกณฑ์ดีเพียง 1 เรื่อง คือ เรื่องการมีค่านิยมที่พึงปรารถนา มีวัฒนธรรมและยึดมั่นในคำสอนทางศาสนาและมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในเกณฑ์พอใช้ 5 เรื่อง คือ ความเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย ด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย การประกอบอาชีพ การรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างฉลาด การมีวิจารณญาณในการตัดสินใจ และรู้จักแก้ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับความรับผิดชอบตามบทบาท และหน้าที่ของตนเอง ส่วนอีก 4 เรื่องนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในเกณฑ์ต่ำได้แก่ เรื่องความรู้ความเข้าใจในเรื่องกฎหมายและการปกครองระบอบประชาธิปไตย ความเป็นพลเมืองดีในฐานะ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ความเป็นพลเมืองดีเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ สุจริต ความเป็นพลเมืองดีเกี่ยวกับความสนใจในปัญหาและกิจการต่าง ๆ ของบ้านเมือง

วาริ แสนสุข (2521: 40-47) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "มโนทัศน์ความเป็นพลเมืองดี ในระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนอาชีวศึกษา" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามโนทัศน์ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยของนักเรียน ความแตกต่างของมโนทัศน์ความเป็น

ผลเมืองดีในระบบประชาธิปไตยโดยของนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีสอนของครู เพศของนักเรียนกับมโนทัศน์ความเป็นผลเมืองดีในระบบประชาธิปไตยโดยของนักเรียน และเพื่อหาข้อเสนอแนะการพัฒนาการสอนสังคมศึกษา เพื่อที่จะส่งเสริมให้นักเรียนมีมโนทัศน์ความเป็นผลเมืองดีในระบบประชาธิปไตย กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. ปีการศึกษา 2520 จากโรงเรียนรัฐบาล 4 โรงเรียนและโรงเรียนราษฎร์ 4 โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 320 คน และครูผู้สอนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 13 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมโนทัศน์ความเป็นผลเมืองดีในระบบประชาธิปไตยและแบบสอบถามครูเกี่ยวกับวิธีการสอนที่ใช้ในการปลูกฝังและพัฒนา มโนทัศน์ความเป็นผลเมืองดีในระบบประชาธิปไตยของนักเรียน ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมโนทัศน์ความเป็นผลเมืองดีไปทดสอบนักเรียนและนำแบบสอบถามไปให้ครูตอบด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยหาค่าอัตราร้อยละ ทดสอบค่าไคสแควร์ (Chi-Square) วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนมโนทัศน์ความเป็นผลเมืองดีในระบบประชาธิปไตยระหว่างโรงเรียนด้วยวิธีของดันคิน (Duncan's New Multiple Range-Test) ส่วนแบบสอบถามนักเรียนได้วิเคราะห์หาค่าอัตราร้อยละและทดสอบค่าไคสแควร์ (Chi-Square) และแบบสอบถามครูได้คำนวณหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ของวิธีการของครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีมโนทัศน์ถูกต้อง 3 เรื่อง ถูกต้องน้อย 11 เรื่อง และเพศมีความสัมพันธ์กับมโนทัศน์ความเป็นผลเมืองดีของนักเรียนโดยเฉลี่ยนักเรียนหญิงมีมโนทัศน์ความเป็นผลเมืองดีถูกต้องมากกว่านักเรียนชาย และวิธีสอนที่ครูใช้มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งคือ แบบบรรยาย รองลงมาคือการสอนโดยให้อภิปราย แสดงความคิดเห็น การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน สอนตามแบบเรียน สอนโดยการตั้งปัญหาให้ค้นคว้าหาความรู้ ฝึกทักษะการมีส่วนร่วม สอนโดยวิธีแก้ปัญหา การแสดงบทบาท การสร้างสถานการณ์จำลอง ตามลำดับ และวิธีสอนที่ใช้น้อยที่สุดคือ การใช้อุปกรณ์การสอนและวิทยากร

วันเพ็ญ คำเมือง (2522: 32-39) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ลักษณะของผลเมืองดี ในทัศนะของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนะเกี่ยวกับลักษณะของผลเมืองดีของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร เพื่อเปรียบเทียบทัศนะเกี่ยวกับลักษณะของผลเมืองดีของนักเรียนมัศึกษาระหว่างชายกับหญิงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกับมัธยมศึกษาตอนปลายและนักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลกับโรงเรียนราษฎร์ เพื่อศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับลักษณะของพลเมืองดีของนักเรียนมัธยมศึกษา กับพื้นฐานการศึกษา อาชีพ และการเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนของบิดามารดา และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับลักษณะของพลเมืองดีของนักเรียนมัธยมศึกษา กับความรู้สึกต่อมนุษยชาติ และสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างประชากรได้แก่นักเรียนมัธยมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในปีการศึกษา 2521 ในกรุงเทพมหานคร 10 แห่ง จำนวน 590 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับลักษณะพลเมืองดีของนักเรียนมัธยมศึกษาเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สร้างเอง ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามและไปเก็บด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยหาอัตราส่วนร้อยละและทดสอบค่าไคสแควร์ (Chi-Square) ผลการวิจัยพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติเป็นพลเมืองดีค่อนข้างสูงคือ ร้อยละ 72.37 ปานกลาง ร้อยละ 26.27 และทัศนคติไม่เป็นพลเมืองดี ร้อยละ 1.36 และไม่มีความแตกต่างระหว่างทัศนคติของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ระดับชั้นเรียนและชนิดของโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของบิดาและอาชีพของบิดามารดา แต่มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของมารดาและการเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนของบิดามารดา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มองโลกในแง่ดีและมีทัศนคติสัมพันธ์กับความรู้สึกต่อมนุษยชาติและสิ่งแวดล้อม

พิระพงษ์ ศรีเหนียง (2524: 35-90) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนบ้านพุ่มม่วง" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4, 5 และ 6 ของโรงเรียนบ้านพุ่มม่วง เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่คาดหวังและศึกษาองค์ประกอบที่มีผลต่อความคิดรวบยอดเกี่ยวกับพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตยได้แก่ ระดับชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเพศ กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4, 5 และ 6 ของโรงเรียนพุ่มม่วงจำนวน 100 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดรวบยอดเกี่ยวกับพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตย ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเก็บข้อมูลด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละของการตอบแบบสอบถามและทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ (Chi-Square) วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการตอบแบบสอบถามของนักเรียน (One-Way Analysis of Variance) และทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย

ของคะแนนของการตอบแบบสอบถาม เพื่อใช้ศึกษาความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตยโดยสูงกว่าเกณฑ์ความคิดรวบยอดที่คาดหวัง 6 คุณลักษณะคือ 1) การมีความรับผิดชอบ 2) การทำงานเป็นหมู่คณะ 3) การเคารพในความเสมอภาคของมนุษย์ 4) การมีวินัยในตนเอง 5) การรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น 6) การยอมรับในเหตุผล คุณลักษณะที่ใกล้เคียงกับเกณฑ์ความคิดรวบยอดที่คาดหวังในทางที่พึงปรารถนาคือ การใช้เสียงข้างมากในการตัดสินใจ คุณลักษณะที่ต่ำกว่าเกณฑ์ความคิดรวบยอดที่คาดหวังคือ การเชื่อในวิธีการหาเหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความคิดรวบยอดสูงกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความคิดรวบยอดสูงกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ส่วนระดับชั้นที่มีความคิดรวบยอดไม่แตกต่างกันมี 2 คู่ ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และยังพบอีกว่า นักเรียนกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงของชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4, 5 และ 6 มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตยโดยสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและเพศของนักเรียนไม่มีความแตกต่างด้านความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตย

งานวิจัยด้านนี้ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบโนทัศน์ความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลายจนถึงมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ซึ่งมี เพศ ระดับสติปัญญา การเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนของบิดามารดา วิธีการสอนของครูและสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่ต่างกันพอสรุปได้ว่าโนทัศน์ความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับการเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนของบิดามารดาและวิธีการสอนของครูเพื่อพัฒนานโนทัศน์ความเป็นพลเมืองดีให้กับนักเรียน นอกจากนี้โนทัศน์ความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนยังขึ้นอยู่กับ เพศ ระดับสติปัญญา และสภาพเศรษฐกิจสังคม จากที่ได้ศึกษางานวิจัยดังกล่าว นับว่าเกี่ยวข้องและมีประโยชน์ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องที่จะทำการวิจัยครั้งนี้อย่างมาก เพราะส่วนใหญ่เกี่ยวกับเรื่องโนทัศน์ความเป็นพลเมืองดีโดยตรง

2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจราจร

ศักดิ์ ผาสุกนิรันดร์ (2506: 1-110) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "อุบัติเหตุบนทางหลวง" วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาจำนวนยานพาหนะที่ใช้อยู่ในระบบการจราจรของประเทศไทย เพื่อศึกษาจำนวนอุบัติเหตุและสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ กลุ่มตัวอย่างประชากร ได้แก่จำนวนรถ จำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นบนทางหลวงในปี พ.ศ. 2500 เป็นต้นมา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ สถิติจำนวนรถและสถิติการเกิดอุบัติเหตุบนทางหลวง แล้วนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้วิธีสังเกตและการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมาได้ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้คำร้อยละ ผลการวิจัยพบว่าจำนวนรถเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า ตั้งแต่ พ.ศ. 2496 จนถึง พ.ศ. 2504 สำหรับจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นมิได้เพิ่มสูงขึ้นตามการเพิ่มของจำนวนยานพาหนะ ส่วนสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุเกิดจาก ผู้ขับขี่ยานพาหนะเป็นต้น เหตุมากที่สุด เกิดจากผู้โดยสาร คนเดินเท้า และสัตว์เลี้ยงเป็นลำดับที่สอง เกิดจากสภาพทางและดินฟ้าอากาศเป็นลำดับที่สามและสภาพของรถชำรุดหรือบกพร่อง เป็นลำดับสุดท้าย

กฤษณา ไกรนศักดิ์ (2518: 89-94) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การออกแบบสื่อกราฟิกสำหรับการจราจรในกรุงเทพมหานคร" วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาประเภทจำนวนและสภาพของสื่อกราฟิกทางการจราจรที่มีอยู่ใน เขตกรุงเทพมหานครและสำรวจข้อบกพร่องทางลักษณะการออกแบบทางกราฟิกของ เครื่องหมายจราจร กลุ่มตัวอย่างประชากร ได้แก่ ผู้ขับขี่ยานพาหนะประเภทรถยนต์ส่วนบุคคล รถจักรยานยนต์ รถยนต์บรรทุก (ทุกขนาด) รถยนต์รับจ้าง รถยนต์ประจำทางและรถสามล้อ เครื่องรับจ้าง จำนวน 598 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับการออกแบบทางกราฟิกของ เครื่องหมายจราจร การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คำร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า เครื่องหมายจราจรที่มีอยู่ในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่จัดอยู่ในระดับพอใช้ได้ตามลักษณะการออกแบบทางกราฟิก มีข้อบกพร่องเป็นบางส่วนที่เห็นได้ชัดคือ สีและการสะท้อนแสงของ เครื่องหมายในเวลากลางคืน และการติดตั้ง เครื่องหมายในบางท้องที่ เครื่องหมายจราจรที่มีตัวอักษรหรือข้อความภาษาไทย กำกับอยู่เป็นที่สนใจของผู้ขับขี่ยานพาหนะมากกว่า เครื่องหมายจราจรที่มี เฉพาะสัญลักษณ์ประกอบ

ศราวุฒิ พันธุ์ขาว (2522: 37-41) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "อาชญากรรมพื้นบ้าน : การฝ่าฝืนกฎหมายจราจร" โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้

ขับขี่ยานพาหนะที่ฝ่าฝืนกฎหมายจราจรและความเห็นของคนเดินเท้าที่มีต่อการฝ่าฝืนกฎหมายจราจร กลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นผู้ขับขี่ยานพาหนะประเภทและคนเดินเท้าที่ประกอบอาชีพรับราชการ รัฐวิสาหกิจ รับจ้าง ค้าขาย เสมียน พนักงานธนาคาร แม่บ้าน นักศึกษา จำนวน 300 คน โดยแบ่งตามเขตนครบาลเหนือ นครบาลใต้และนครบาลธนบุรี รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด 600 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างโดยบังเอิญ (Accidental Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างประชากรด้วยตนเองและแจกแบบสอบถามให้ผู้ขับขี่ด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าไคสแควร์ (Chi-Square) ผลการวิจัยพบว่าผู้ขับขี่ที่มีอายุน้อย (18 - 27 ปี) ผู้ขับขี่รถยนต์นั่งส่วนบุคคล และรถโดยสารประจำทาง ผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่มาแล้ว 6 - 10 ปี ผู้ขับขี่รถเป็นระยะทางสั้น (1 - 40 กิโลเมตร) ต่อวันและผู้ใช้รถวันละ 1 - 5 ชั่วโมงจะกระทำผิดด้วยการจอดรถมากที่สุด ส่วนผู้ที่ถูกเจ้าหน้าที่จับกุมมากที่สุดได้แก่ผู้มีอาชีพค้าขายและผู้มีการศึกษาดำ (ประถมปีที่ 4 และต่ำกว่า) ส่วนความเห็นของผู้เดินเท้าเห็นว่าผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ฝ่าฝืนกฎหมายจราจรมากที่สุด

สมานชัย หงษ์ทอง และคณะ (2524: 15-38) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาเพื่อประเมินผลความรู้ความสามารถของผู้ใช้ทางเกี่ยวกับอุบัติเหตุบนถนน" วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อให้ทราบรายละเอียดยิ่งขึ้นเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของผู้ใช้ทางในกรณีการป้องกันอุบัติเหตุในประเทศไทย เพื่อนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนป้องกันแก้ไขอุบัติเหตุบนถนนในประเทศไทยต่อไป กลุ่มตัวอย่างประชากรได้แก่กลุ่มเยาวชน อายุต่ำกว่า 12 ปี กลุ่มนิสิตนักศึกษา กลุ่มผู้ขับขี่รถใหม่ กลุ่มผู้ขับขี่รถโดยสารและรถบรรทุกและกลุ่มผู้ขับขี่รถแท็กซี่ จำนวนกลุ่มละ 500 คน ขึ้นไป เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มเยาวชนอายุต่ำกว่า 12 ปี ร้อยละ 85 ของกลุ่มตัวอย่างรู้แน่ชัดว่าจะข้ามถนนด้วยความปลอดภัยที่ใดแต่ยังไม่ทราบถึงวิธีการข้ามถนนที่ถูกต้อง ผู้ชายมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการจราจรมากกว่าผู้หญิง ผู้ชายจำนวนมากที่ยังไม่ทราบถึงวิธีปฏิบัติในการข้ามถนนเมื่อมีรถจอดบัง ส่วนใหญ่จะใช้วิธีวิ่งข้ามถนน นิสิตนักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายจราจรจากประสบการณ์ที่ได้พบเห็นบนถนน ส่วนใหญ่ยังไม่ทราบถึงวิธีการข้ามถนนตรงทางแยกยังไม่ยอมใช้ทางม้าลายในการข้ามถนน สรุปได้ว่านิสิตนักศึกษามีความรู้น้อยมากในการจราจรและฝ่าฝืนกฎข้อบังคับการจราจร กลุ่มผู้ขับขี่รถใหม่มีความรู้ค่อนข้างน้อยเกี่ยวกับการป้องกัน

อุบัติเหตุบนถนน ความสามารถในการขับขีรถอย่างถูกต้องตามระเบียบและมีความปลอดภัยยังไม่เพียงพอ กลุ่มผู้ขับขีรถโดยสารและรถบรรทุกยังมีความรู้้น้อยมากเกี่ยวกับกฎข้อบังคับการจราจร ส่วนใหญ่ไม่เคยผ่านโรงเรียนสอนขับรถยนต์ มีการใช้ยากระตุ้นประสาท เช่น ยาแอมเฟตามีนและอื่น ๆ เพื่อระงับอาการอ่อนเพลียทั้งยังมีปัญหาเกี่ยวกับการดื่มสุราขณะขับขีรถด้วย กลุ่มผู้ขับขีรถแท็กซี่ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการขับขีรถแต่มักจะไม่ค่อยปฏิบัติตามกฎข้อบังคับการจราจรทั้งนี้เพื่อต้องการการทำรายได้ให้มากที่สุดเท่านั้น

2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์ความเป็นพลเมืองดี

แจกเกอร์สัน เวเธอร์สปูน เพลซ (Jacqueline Weatherspoon Pelz 1978: 7142-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "An Analysis of the Perceived, Desired, and Measured Status of Citizenship Education in Selected Iowa Schools" ผู้วิจัยได้เลือกนักเรียนเกรด 7 - 12 จำนวน 646 คน จาก 9 โรงเรียนให้ตอบแบบทดสอบ "Educational a Goal Attainment Test" วิชาหน้าที่พลเมืองโดยเป็นข้อทดสอบสำเร็จ ผลของการทำแบบทดสอบและความเข้าใจเกี่ยวกับโปรแกรมการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองดีนี้ได้นำมาวิเคราะห์เพื่อหาความแตกต่างระหว่างผู้ที่บรรลุเป้าหมายของการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองดีสูง กับผู้ที่บรรลุเป้าหมายแห่งความเป็นพลเมืองดีต่ำของโรงเรียนประจำตำบล โดยที่ผู้วิจัยกำหนดว่า นักเรียนที่บรรลุเป้าหมายของความเป็นพลเมืองดีสูงจะมีผลสัมฤทธิ์ในการสอบด้านความรู้สูงกว่าพวกที่บรรลุเป้าหมายแห่งความเป็นพลเมืองดีต่ำ และผู้วิจัยยังต้องการทราบถึงความเข้าใจของชุมชนเกี่ยวกับเป้าหมายของโรงเรียนในการจัดโปรแกรมการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองดี การใช้ค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบตัวแปรทั้งด้านความรู้และความเข้าใจใดแสดงว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสำหรับนักเรียนเกรด 12 แต่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสำหรับนักเรียนเกรด 7 และพบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเกี่ยวกับความเข้าใจของโปรแกรมพลเมืองดีในปัจจุบันระหว่างผู้ที่บรรลุเป้าหมายของความเป็นพลเมืองดีสูงกับผู้ที่บรรลุเป้าหมายของความเป็นพลเมืองดีต่ำ ข้อมูลที่รวบรวมได้จากนักเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ ด้านระดับชั้นเรียน เพศ ที่อยู่อาศัย อาชีพของบิดามารดา อายุและพื้นที่ความรุ้เดิมในหน้าที่พลเมืองดี เมื่อนำวิเคราะห์หาความแปรปรวนพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

เกี่ยวกับการทดสอบด้านความรู้ เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีระหว่างโรงเรียน ระดับชั้นเรียน อาชีพของบิดามารดาและพื้นความรู้เดิมในวิชาหน้าที่พลเมืองดี

ไมเคิลลิน เฟดิก (Micheline Fedyck 1980: 565-566A) ได้ทำการวิจัย เรื่อง "Conception of Citizenship and Nationality in High School American History Textbooks, 1913-1977" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแยกแยะและหาความกระจ่าง เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีและสัญชาติของชาวอเมริกันตามที่ปรากฏอยู่ในตำราเรียนวิชา ประวัติศาสตร์ของสหรัฐอเมริกาในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งพิมพ์ขึ้นและใช้กันแพร่หลายทั่วประเทศในช่วงระยะเวลา 64 ปี ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1933 - 1977 สาเหตุที่ทำการวิจัยเรื่องนี้ก็คือ ประการแรกในปัจจุบันชาวอเมริกันยังขาดความกระจ่างแจ้ง ความสอดคล้องกันและชอบ เขตบางประการ และความสนใจ เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีและสัญชาติ เช่นเดียวกับว่าจะสอนให้ดีที่สุดได้อย่างไร เพื่อปลูกฝังในเรื่องนี้แก่เด็ก ยิ่งกว่านั้นมโนทัศน์ทั้งสองนี้ยังเป็นแกนกลางของจุดมุ่งหมายของวิชา ประวัติศาสตร์ในการจัดการศึกษาเพื่อมวลชน เพื่อให้เกิดความริเริ่มสร้างสรรค์ การปลูกฝัง ความสำนึกที่มีต่อชุมชนและการแก้ปัญหาของส่วนรวม ประการสุดท้ายก็คือต้องการรวบรวมแนวคิดต่าง ๆ จากตำราเรียนทั้งที่ซัด เจนแล้วและยังเป็นจินตนาการอยู่ให้เป็นหลักการเดียวกัน เพื่อเสนอแนะแก่โรงเรียนของรัฐในสังคมที่เป็นแบบพหุสังคม ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงความแตกต่างของนักกฎหมาย นักวิชาการและนักการศึกษาในการให้ความหมายของความเป็นพลเมืองดีและสัญชาติ ซึ่งความเป็นพลเมืองดีหมายถึงรูปแบบของความรู้ การสร้างคุณค่าและพฤติกรรมที่จำเป็น เบื้องต้น เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชน สัญชาติหมายถึงกลุ่มสังคมที่อยู่ร่วมกันมีความสำนึกที่จะปฏิบัติตามระเบียบ ประเพณีที่ได้สร้างสมกันมาจากอดีต หรือมีขอบเขตของความสัมพันธ์โดยตรงในการที่อยู่ในเมืองเดียวกัน นักกฎหมาย นักวิชาการและนักการศึกษา ได้นำไปตีความในการใช้ให้มีความสัมพันธ์ระหว่างความหมายทั้งสอง ในการศึกษาและในประวัติศาสตร์อเมริกัน จากตำราของโรงเรียนที่ผ่าน ๆ มา และจากอุตสาหกรรมตามลำดับ ในการวิจัยได้ดึงเอาหลักฐานทั้งทางตรง และทางอ้อมมาศึกษาทั้งที่เป็นรูปแบบและวิธีการ โดยตรวจสอบจากตำราเรียนแม้ออกเป็น 4 เรื่อง เรื่องแรกพิจารณาว่ามีการอธิบายตัวอย่างในเรื่องการเป็นพลเมืองดี และสัญชาติของอเมริกันแสดงคุณลักษณะของการเป็นพลเมืองดีและการเป็นชาตินิยมอเมริกันอย่างไรบ้าง เรื่องที่ 2 ตำราเรียนได้แสดงถึงกำเนิดและพัฒนาการของมโนทัศน์ ความเป็นพลเมืองดีว่าได้แสดงถึงพัฒนาการของมโนทัศน์ส่วนบุคคลและส่วนรวมอย่างไร เรื่องที่ 3 เป็นการวิเคราะห์ตำราเรียนที่กำหนดภาวะ

การ เป็นพล เมืองดีและพฤติกรรมตามรูปแบบของชาวอเมริกันที่มีทั้งในระดับชาติและระดับโลก เรื่องที่ 4 คำราเรียนได้ตีความของสัญชาติอเมริกันและได้ให้ความหมายไว้อย่างไร และคำราเรียนได้กำหนดให้อะไร เป็นขอบ เขตที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวอเมริกัน ผลการวิจัยพบว่า มโนทัศน์ ความเป็นพล เมืองดีและสัญชาติชาวอเมริกันที่ปรากฏในคำรานั้นยังคงที่อยู่อย่างน่าประหลาดใจ ในช่วงเวลามากกว่า 64 ปีทั้ง ๆ ที่การตีความก็ได้เปลี่ยนแปลงไปแล้วก็ตาม ยิ่งไปกว่านั้นความคิด เห็นเกี่ยวกับคำราความเป็นพล เมืองดีและสัญชาติของอเมริกัน ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด และมีความแตกต่างกันไปตามลำดับ รวมทั้งแรงผลักดันเบื้องต้นของคำราในปัจจุบันที่จะสร้างความคิด ของความเป็นพล เมืองดีดีและรูปแบบของชาวอเมริกัน ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนคำราได้พยายามที่จะทำให้ คำราของตนมีความสมบูรณ์ในเนื้อหา จึงได้มีการกล่าวถึงความภาคภูมิใจอย่างแท้จริงในความเป็นพล เมืองดีของชาวอเมริกัน มีความจริงใจต่อชาติ และรักษาตัวอย่างยิ่งยวด เพื่อ ความสมบูรณ์ทั้งปวง ยิ่งไปกว่านั้นคำราเรียนใหม่ ๆ ยังแสดงให้เห็นถึงการขาดความเห็นพ้อง เกี่ยวกับสัญชาติของอเมริกัน ในขณะที่นักเขียนเกี่ยวกับวัฒนธรรมพหุสังคมได้เพิ่มจำนวนมากขึ้นซึ่ง ทำทลายทฤษฎีของคนอเมริกันเกี่ยวกับ "เข้าหลอมละลาย"

แอนน์ คริสติน เมอร์ฟี (Anne Christine Murphy 1981: 76-A) ได้ทำ การวิจัยเรื่อง "The Effectiveness of the Social Studies to Attain Its Goal of Citizenship Education" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงประสิทธิภาพของวิชา สังคมศึกษาต่อกระบวนการบรรลุเป้าหมายของการศึกษาเพื่อความเป็นพล เมืองดีโดยวัดจาก จุดมุ่งหมายเฉพาะ 2 ข้อ ของหลักสูตรสังคมศึกษาในระหว่างปี ค.ศ. 1967 - 1975 ได้มี การปรับปรุงหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาชั้นที่ ชรูเบอร์ ไฮสกูล (Shrewburry High School) ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการที่จะวิจัยที่โรงเรียนนี้ซึ่งได้มีการ เปลี่ยนโปรแกรมสังคมศึกษาที่มีโครงสร้าง สำคัญจากแบบเก่ามาเป็นโปรแกรมให้เลือกเรียนอย่างเสรี ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานว่าการสอนแบบ เก่าที่เน้นความรู้ทางวิชาการ (Traditional Cognitive) โดยมีครูเป็นศูนย์กลางใช้การ สอนแบบบรรยายและไม่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นนั้นจะได้ผลน้อยต่อการบรรลุเป้าหมาย ของการศึกษาเพื่อความเป็นพล เมืองดี ส่วนอีกสมมุติฐานหนึ่งนั้นการสอนแบบใหม่ที่เป็นวิชาเลือก เน้นการเรียนด้านจิตพิสัย (Elective/Affective) โดยครูใช้วิธีสอนแบบสืบสอบ เน้นด้าน การอภิปรายและถกเถียงปัญหาาร่วมกันอย่างเสรี โดยที่ครูไม่เข้าไปตัดสินชี้ขาด วิธีนี้จะทำให้ได้ ผลมากที่จะบรรลุเป้าหมายของการศึกษาเพื่อการ เป็นพล เมืองดี กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ใน

การวิจัยประกอบด้วยนักเรียนที่จบการศึกษาที่มีประสบการณ์การเรียนรู้แบบเก่า (Traditional/Cognitive) 57 คน นักเรียนที่จบการศึกษาที่มีประสบการณ์การเรียนรู้แบบเลือกเสรี (Elective/Affective) 71 คน และผู้ที่อยู่ระหว่างหัวเลี้ยวหัวต่อของการเปลี่ยนแปลงจำนวน 46 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับด้านเนื้อหา วิธีการสอน และสภาพชั้นเรียน วิชาสังคมศึกษาซึ่งนักเรียนที่จบการศึกษาเคยเรียนที่ชรูเบอร์ ไฮสกูล (Shrewbury High School) และการปฏิบัติตนของนักเรียนในปัจจุบันได้แก่ การออกเสียง การติดต่อกับสถานที่ราชการ การแสวงหาตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกของกลุ่มสังคมและการเมืองและแหล่งข่าวสารปัจจุบัน ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีความแตกต่างในด้านเวลาที่ใช้เรียนวิชาสังคมศึกษาแบบอภิปรายและถกเถียงเรื่องราวต่าง ๆ จากนักเรียนที่จบการศึกษาแล้วที่เคยเรียนในปี 1971 หรือ 1975 และไม่มีความแตกต่างในการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนที่เรียนแบบเก่า แบบเลือกเสรี และผู้ที่เรียนอยู่ในช่วงของการเปลี่ยนแปลง โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา พบว่ามีตัวแปรเกี่ยวกับด้านเวลาของ Mini-Electives ในวิชาประวัติศาสตร์อเมริกา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันและปรากฏว่านักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาแบบเลือกเสรีและคำนึงถึงด้านจิตพิสัยนั้นพวกนี้ส่งเสริมความรู้สึกอิสระต่อการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี ดังนั้นจึงสนับสนุนสมมุติฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนี้นักเรียนทั้ง 3 กลุ่มให้ความเห็นตรงกันว่าครูของ ชรูเบอร์ ไฮสกูล (Shrewbury High School) เป็นผู้ที่มีความรู้ในวิชาที่สอนเป็นอย่างดีและทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน

งานวิจัยต่างประเทศด้านนี้ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาการจัดโปรแกรมการศึกษา เพื่อความเป็นพลเมืองดีของประชาชนและของนักเรียน ซึ่งมี เพศ อายุ ระดับสติปัญญา วิธีการสอนของครูและสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน พอสรุปได้ว่าการจัดโปรแกรมการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองดีขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่เปิดโอกาสให้นักเรียนคิดอย่างเสรี จนสามารถเลือกและตัดสินใจอย่างมีเหตุผลในการประพฤติ ปฏิบัติเพื่อความเป็นพลเมืองดี สำหรับแบบเรียนสังคมศึกษาที่เสนอมโนทัศน์ความเป็นพลเมืองดี ตลอดจน เพศ ระดับชั้นเรียน ระดับสติปัญญา อาชีพบิดามารดา ก็มีผลต่อการศึกษาการจัดโปรแกรมการศึกษา เพื่อความเป็นพลเมืองดี

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจราจร

เค รัชแซม (K. Russam 1973: TRRL 678) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Road Safety of Children In the United Kingdom" วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อสำรวจกิจกรรมต่าง ๆ ที่มุ่งลดอัตราเกิดอุบัติเหตุที่เกิดแก่เด็กโดยการให้การศึกษแก่เด็กในเรื่องความปลอดภัยในการใช้ถนน การฝึกอบรม โฆษณาชวนเชื่อและการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก งานวิจัยนี้เริ่มขึ้นในปี ค.ศ. 1968 ด้วยความร่วมมือของแผนกการศึกษาและวิทยาศาสตร์ (The Department of Education and Science) และการศึกษาของสก๊อตแลนด์ (The Scottish Education) เวลส์ (Wales) และสก๊อตแลนด์ (Scotland) เป็นโรงเรียนประถมจำนวน 1,277 โรงเรียน และโรงเรียนมัธยมจำนวน 936 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้ถนน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คำร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนและนักการศึกษาได้จัดเวลาน้อยมากให้แก่การศึกษาเรื่องความปลอดภัย (Safety Education) โรงเรียนใช้เวลาครึ่งชั่วโมงหรือน้อยกว่านั้นใน 1 สัปดาห์ในการสอนเรื่องดังกล่าว โดยทั่วไปการฝึกอบรมเรื่องความปลอดภัยในการใช้ถนนในโรงเรียนมัธยมมีน้อยกว่าในโรงเรียนระดับประถมศึกษา แต่ความปลอดภัยในเรื่องการใช้ถนนมักจะถูกรวมไว้เมื่อครูสอนหัวข้ออื่น ๆ และปรากฏการณ์เช่นนี้ประมาณร้อยละ 59 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดในขณะที่ความปลอดภัยเรื่องการใช้ถนนแทรกอยู่ในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น วิชาการฝีมือ หรือวิชาวิทยาศาสตร์ งานวิจัยนี้ยังแสดงให้เห็นว่าป้ายนิเทศเป็นสื่อที่ดีที่สุดในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ถนนอย่างปลอดภัยให้แก่เด็กในโรงเรียน ส่วนภาพยนตร์หรืออื่น ๆ มีคุณสมบัติที่ตรงลงมา สำหรับทัศนคติของครูใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเห็นว่าแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการสอนเรื่องความปลอดภัยในเรื่องการใช้ถนน เป็นเรื่องจำเป็น แต่อีกทางหนึ่งหัวหน้าสถานศึกษาจำนวนน้อยรายที่คิดว่าโรงเรียนควรมีบทบาทสำคัญในการฝึกเด็กในเรื่องความปลอดภัยในการใช้ถนนความรับผิดชอบส่วนใหญ่ต้องตกอยู่ที่พ่อแม่เป็นประการสำคัญ งานวิจัยรายงานจำนวนแม่คิดเป็นร้อยละ 19 ซึ่งเป็นแม่ของเด็กอายุ 3 ปี ในเรื่องนี้ สอนลูกของตนให้ข้ามถนนที่มีจราจรหนาแน่น และร้อยละ 13 ประมาณ 1 ใน 8 คิดว่าลูกอายุ 2 ขวบของตนสามารถข้ามถนนที่ตนคิดว่าปลอดภัยหนาแน่นมากได้

จี. ดี. จาคอปส์ และ เว็นดี เอ. ฮาร์ดส์ (G.D. Jacobs and Wendy A. Hards 1978: TRRL 434) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Further Research on Road Accident Rates in Developing Countries" วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาอัตราการเกิดอุบัติเหตุบนถนนในประเทศที่กำลังพัฒนา กลุ่มตัวอย่างประชากรคือผู้ใช้รถยนต์ในประเทศที่กำลังพัฒนา 22 ประเทศ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นการรวบรวมข้อมูลสถิติของอุบัติเหตุบนถนนและนำมาวิเคราะห์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่าในจำนวน 22 ประเทศ 16 ประเทศแสดงถึงการลดความรุนแรงจากการเกิดอุบัติเหตุของการใช้รถยนต์และพฤติกรรมของผู้ใช้ถนน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องสัญญาณจราจรและการข้ามถนนของคนเดินเท้าที่น้อยอยู่ในระดับต่ำมาก ซึ่งควรได้มีการใช้ความรู้และสร้างทัศนคติในการใช้ถนนแก่ผู้ใช้ถนนในประเทศกำลังพัฒนาเหล่านี้ด้วย

เจ. พี. ริกบี้ (J.P. Rigby 1970: TRRL 460) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "A Review of Research on School Travel Patterns and Problems" วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาว่านักเรียนเดินทางไปโรงเรียนโดยใช้ระบบบริการโดยสารด้วยวิธีใด การวิจัยให้ความสนใจจำกัดเฉพาะการเดินทางของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเท่านั้น กลุ่มตัวอย่างประชากรคือนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในเมือง อ็อกฟอร์ดเชอร์ (Oxfordshire) สตีเวนา (Stevena) และเซนต์แอบบั้นส์ (St. Abbans) โรงเรียนมัธยมศึกษาในเมืองฮิลแมน (Hillman) โซลิฮัลล์ (Solihull) เวสต์แลงคาสเชอร์ (West Lancashire) เบิร์กเชอร์ (Berkshire) เซอร์เรย์ (Surrey) และลีดส์ (Leeds) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเดินทางไปโรงเรียนของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ จากคำตอบของกลุ่มตัวอย่างประชากร ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างที่สำคัญระหว่างการเดินทางที่จัดขึ้นโดยโรงเรียนทั้งสองประเภทซึ่งสะท้อนถึงอายุและความสามารถของนักเรียนและที่ตั้งของโรงเรียน การเดินทางไปโรงเรียนของนักเรียนประถมศึกษา มักจะใช้เวลาน้อยและใช้เวลาประมาณ 4 ใน 5 ส่วนของการเดินเท้า ส่วนนักเรียนมัธยมศึกษาจะต้องเดินทางระยะไกลกว่าและมักจะใช้รถยนต์ อิทธิพลที่มีความสำคัญต่อวิธีการเดินทางคือระยะทาง ชนิด และที่ตั้งของโรงเรียน ตลอดจนการเป็นเจ้าของรถยนต์

อมาร์จิต สิงห์ (Amarjit Singh 1980: TRRL 556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Evaluation of the Final Draft of the Children and Traffic Series of Teachers' Guides" วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อปรับปรุงวัสดุและวิธีการสอนเรื่องความปลอดภัยบนถนน กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 5 - 13 ปี ใน 108 ชั้นเรียน ในจำนวนโรงเรียน 60 แห่งทั่วประเทศอังกฤษ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมและประสบการณ์เกี่ยวกับความปลอดภัยบนถนน ผู้วิจัยทำการทดสอบด้วยข้อทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และข้อทดสอบหลังเรียน (Post-test) ทั้งในด้านการทดลองและการสอนในชั้นเรียน เพื่อจะได้รายละเอียดเกี่ยวกับความก้าวหน้าของนักเรียนว่าบรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ผลการวิจัยได้วิเคราะห์ความแตกต่างมากมายที่มีต่อการเรียนการสอนซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรของขบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียนมีผลต่อการปฏิบัติของนักเรียนด้วย

อาเวอร์ริล แมกการ์วี และคณะ (Averil McGarvie and Others 1980: TRRL 578) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "A Study of a Road Safety Film for Children" วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อประเมินภาพยนตร์เรื่อง "Mind How You Go" ซึ่งจัดสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อการสอนเรื่องความปลอดภัยบนถนนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ภาพยนตร์เรื่องนี้สร้างขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1973 โดย The Central Office of Information for the Department of Transport กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น เป็นนักเรียนชาย 90 คน และนักเรียนหญิง 90 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยตั้งคำถามสัมภาษณ์เด็กนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างหลังจากที่ชมภาพยนตร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละที่แปลงจากคำตอบที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่าในด้านความเข้าใจนักเรียนร้อยละ 58 เข้าใจว่าภาพยนตร์มุ่งสอนวิธีการข้ามถนนโดยอาศัยสัญญาณจราจรไฟสีเขียว อีกร้อยละ 38 ตอบว่าภาพยนตร์สอนเรื่องความปลอดภัยบนถนน ในด้านความเข้าใจเทคนิคในการดำเนินเรื่องร้อยละ 58 เข้าใจเทคนิคในการดำเนินเรื่องเมื่อเกรแฮมนึกถึงละครสัตว์ เสื้อผ้าเขาก็เปลี่ยนไปเป็นชุดตัวตลก และร้อยละ 75 ของนักเรียนทั้งหมดเข้าใจเทคนิคการใช้ภาพยนตร์ในอดีตที่ปรากฏในฟองสบู่ ส่วนความเข้าใจในอารมณ์ของตัวละครร้อยละ 33 ตอบว่า เกรแฮมรู้สึกเสียใจ ร้อยละ 29 ตอบว่าไม่ทราบ แต่เมื่อผู้วิจัยตั้งคำถามใหม่ว่า เกรแฮมดูแปลกไปไหม ร้อยละ 24 ตอบว่าเขาเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น เขาใช้สัญญาณจราจรไฟสีเขียวข้ามถนน ร้อยละ 14 ตอบว่าเขาระมัดระวังยิ่งขึ้น

ไอ. เอ. เซเยอร์ และ เอ. ดาวนิง (I.A. Sayer and A. Downing 1981: TRRL 713) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Drivers Knowledge of Road Safety Factors in Three Developing Countries" วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาความรู้ของผู้ขับรถเกี่ยวกับความปลอดภัยบนถนน ซึ่งศึกษาเฉพาะกรณีในประเทศที่กำลังพัฒนา 3 ประเทศ คือ ประเทศจาไมก้า ปากีสถาน และประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างประชากรคือ ผู้ขับรถของประเทศจาไมก้า ปากีสถาน และประเทศไทย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบรรทัดฐานการจราจรและวิธีการขับรถของตนและการสังเกตพฤติกรรม การขับรถ และการจราจร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คาร์ร็อยละ ผลการวิจัยพบว่าในจำนวน 3 ประเทศนี้ ผู้ขับรถส่วนใหญ่ละเลยความสำคัญในเรื่องการจอดยวดยาน ในประเทศจาไมก้า และปากีสถาน ผู้ขับรถส่วนมากไม่มีความรู้ในเรื่องการให้สัญญาณผ่านไปได้ในบริเวณรอบวงเวียน การสังเกตการจราจรตรงมุมทางรถและความหมายของไฟจราจร นอกจากนี้ผู้ขับรถหลายคนในปากีสถานให้คำตอบผิด ๆ ในคำถามที่เกี่ยวกับสัญญาณไฟจราจร สัญญาณให้รถผ่านและสัญญาณให้รถหยุด

อมาร์จิต สิงห์ (Amarjit Singh 1981: TRRL 652) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Attitudes of Secondary School Teachers Towards Specific Topics in Traffic Education" วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาทัศนคติของครูที่มีต่อการศึกษากลับมาเกี่ยวกับการจราจรและการศึกษาหลักสูตรวิธีการสอนเรื่องจราจรศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นครูโรงเรียนมัธยมในประเทศอังกฤษ ซึ่งอยู่ในแคว้นเวลส์ สกอตแลนด์ และไอร์แลนด์เหนือ กลุ่มครูดังกล่าวประกอบด้วยเพศชาย และเพศหญิงจำนวน 470 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยหัวข้อ 14 หัวข้อ ที่ถามเรื่องทั่วไปเกี่ยวกับจราจรศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลจากคำตอบของครูแต่ละคนจะถูกแปรเป็นคะแนน 3 ระดับ คือ 3 หมายถึง สำคัญมาก 2 หมายถึงสำคัญ 1 หมายถึงไม่สำคัญ คำตอบที่ว่าระดับปานกลาง หรือไม่ตอบถือว่าเป็นระดับ 1 และนำมาคิดเฉลี่ยเป็นร้อยละ ผลการวิจัยพบว่าหัวข้อส่วนใหญ่ได้รับการพิจารณาว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาหลักสูตรสำหรับเด็กอายุตั้งแต่ 11 ถึง 18 ปี หัวข้อที่ถือว่าสำคัญโดยการพิจารณาจากครูร้อยละ 73 คือหัวข้อเกี่ยวกับ "ภาษาที่ใช้ในการสัญจรบนถนน" "การปฏิบัติตามกฎจราจรโดยใช้ Highway Code" "อุบัติเหตุในท้องถนน" "ความเหมาะสมของผู้ขับขี่ยวดยานและอุบัติเหตุ" "พฤติกรรมของผู้ใช้ถนนในสภาวะการณที่ยุ่งยาก" "สภาพที่พร้อมของยวดยานพาหนะและอุบัติเหตุ" "ข้อจำกัดการใช้ยวดยานพาหนะ" "การปฏิบัติการใช้ในสภาวะฉุกเฉิน" "กรรมสิทธิ์ในยวดยานพาหนะที่ถูกกฎหมายและการใช้" "แรงจูงใจและปัญหาของผู้ใช้

ถนน" และ "ความรับผิดชอบและปัญหาของการเป็นเจ้าของยานพาหนะ" ส่วนหัวข้อที่ไม่สำคัญได้แก่ "อิทธิพลของการสื่อสารต่อการใช้ถนนของวัยรุ่น" "ประโยชน์ของรูปแบบต่าง ๆ การขนส่งทั้งที่เป็นของรัฐและเอกชน" และ "การพัฒนาการของยานพาหนะและระบบขนส่ง"

อาร์ ซีสเตอร์ (R. Cyster 1981: TRRL 684) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "The Use of Video-Tape Recordings of Children's Road Behaviour for Road Safety Teaching" วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาการใช้เทปบันทึกภาพซึ่งเป็นเสมือนส่วนหนึ่งของวิธีการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัยบนท้องถนนของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเมืองวอลเวอร์แฮมตัน (Wolverhampton) กลุ่มตัวอย่างประชากรได้แก่นักเรียนประถมศึกษาของโรงเรียน เมืองสลอต (Slough) จำนวน 9 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นกล้องถ่ายภาพยนตร์ ที่ซ่อนไว้และแอบบันทึกภาพพฤติกรรมการใช้ถนนของเด็กและฉายให้เด็กในโรงเรียน ชม วิธีดังกล่าวได้มีการพัฒนาและประเมินผลภายใต้การควบคุมโดยขบวนการต่าง ๆ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คำร้อยละ ผลการวิจัยมิได้ยืนยันถึงประสิทธิภาพของการใช้เทปบันทึกภาพเพื่อการศึกษาเกี่ยวกับความปลอดภัยบนถนนแต่เพียงอย่างเดียว แต่ได้แนะนำว่าควรใช้เทปบันทึกภาพควบคู่กับสื่อการเรียนอื่น ๆ ด้วย จากการวิจัยครั้งนี้ได้มีการนำเทปบันทึกภาพไปใช้เป็นส่วนประกอบของแผนการรณรงค์เพื่อความปลอดภัยในเมืองวอลเวอร์แฮมตัน (Wolverhampton)

จอยส์ สเปนดิฟ (Joyce Spendlove 1981: TRRL 640) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "An Enquiry into a Short Term Road Safety Campaign in Schools" วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาทัศนคติของครูใหญ่และครูประจำชั้นที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการรณรงค์เพื่อความปลอดภัยบนถนนของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นครูใหญ่ และครูประจำชั้นของโรงเรียนในเมืองเบอร์มิงแฮม จำนวน 22 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูใหญ่และครูประจำชั้นของโรงเรียนในเมืองเบอร์มิงแฮม เกี่ยวกับการรณรงค์เพื่อความปลอดภัยบนถนนของโรงเรียนในเมืองเบอร์มิงแฮม มีระยะเวลาประมาณ 2 สัปดาห์ นอกจากนี้ยังมีการสอนโปรแกรมการใช้ถนนอย่างปลอดภัยในระหว่าง 2 สัปดาห์นี้ด้วย วิเคราะห์ข้อมูลจากคำตอบของครูโดยใช้คำร้อยละ ผลการวิจัยพบว่าการรณรงค์นี้เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการสนับสนุนการจัดตั้งโปรแกรมการสอนเรื่องการใช้ถนนอย่างปลอดภัยในโรงเรียนของตน ครูหลายคนได้ค้นพบแนวทางการสอนรวมทั้งอุปกรณ์และได้รับคำแนะนำที่มีประโยชน์จากเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่

เกี่ยวกับการอ่านวยความปลอดภัยแก่ผู้ใช้ถนน แต่ครูหลายคนยังแสดงความคิดเห็นว่าเขาควรจะได้รับการแนะแนวทางในการคัดเลือกรูปแบบการสอนเกี่ยวกับการจราจรในท้องถิ่นที่ตั้งของโรงเรียนของตนด้วย

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวกับการจราจร เท่าที่รวบรวมมานั้นส่วนใหญ่จะเป็น การศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับการใช้ถนน เพื่อความปลอดภัยในโรงเรียน ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา และศึกษาพฤติกรรมของผู้ขับขี่ยานพาหนะที่ขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจราจร จากงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มความสำคัญในการจัดการจราจร ศึกษาขึ้นในโรงเรียน เพราะผลการวิจัยได้ค้นพบว่า สาเหตุที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนนั้นคือ ผู้ขับขี่ยานพาหนะและผู้เดินเท้าที่ไม่เข้าใจกฎจราจร ดังนั้นการปลูกฝังมโนทัศน์เกี่ยวกับการจราจร ให้กับนักเรียนจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รู้จักรักษาความปลอดภัยของตนเอง และช่วยลดอุบัติเหตุที่อาจจะเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาได้ ด้วยเหตุนี้เองผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญ และสนใจทำการวิจัยเรื่อง มโนทัศน์ความเป็นพลเมืองดี เกี่ยวกับการจราจรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เพราะในประเทศไทยยังไม่มีผู้ใดเคยทำมาก่อน